december
2022

1001 solkanski časopis

Leto XXVIII, številka 113

Spoštovane krajanke, cenjeni krajani!

Z aktualno številko Solkanskega časopisa se zaključuje mandat Sveta KS Solkan za obdobje od leta 2018 do 2022. Veseli in hvaležni smo za štiri leta izkušenj, izzivov in vse opravljeno delo v okviru KS Solkan. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste na kakršen koli način pomagali pri ustvarjanju boljšega življenja v skupnosti ali društvih, ki delujejo v našem kraju.

Svetu KS Solkan, ki nastopa mandat za obdobje od leta 2022 do 2026, želimo uspešno in konstruktivno delo.

Vsem krajanom želimo lepe prihajajoče praznike, v 2023 pa osebne sreče, zadovoljstva in uresničitev želja.

Srečno!

Svet KS Solkan 2018–2022

Ilustracija: Ana Zavadlav

Kje so danes betlehemski pastirci?

Pogosto se vprašamo, zakaj je božič tako priljubljen praznik. Verjetno zato, ker si želimo, da bi bili v božičnih dneh, posebno pa še na sveti večer, vsi ljudje srečni. Vsak izmed nas se v tej noči zave, da v Božjih očeh ni nihče odpisan in da se Bog sklanja k vsakemu človeškemu srcu. Toda ta, ki je globoko žalosten in potrt, včasih težko verjame, da bo ta večer srečen in da bo lahko osrečeval druge. Le kako mu bomo razgrnili čudovito krščansko izročilo, da je v tem večeru lahko tudi njegovo srce zadovoljno? Morda mu bo pomagalo, če skupaj pomislimo, kako so bili pastirci na betlehemskih poljanah v podobnem položaju.

Tisto noč so se pastirci greli ob ognju ali pa se stiskali ob kakšni ovčici, ki jih je grela, ter hkrati zrli v nebo in sanjali. Predajali so se snu, kako bodo lahko tudi oni enkrat prebivali v lepih hišah, skozi katere ne bo žvižgal veter ter se ne bodo bali dežja in morebitnih snežink, ampak bodo le od časa do časa šli pogledat svoje ljubljene ovčice.

Pastirska služba je bila včasih med izraelskim ljudstvom zelo spoštovana. Tudi deček David je bil, preden je postal kralj, najprej pastir. Prav tako se je kot odličen vladar predstavljal kot dobri pastir svojega ljudstva. A kasneje, ko so Izraelci pozidali Jeruzalem in ostala cvetoča mesta ter tako postali tudi urbana družba, je pastirstvo izgubilo pomen in v to službo so potiskali le neuspele in revne ljudi. Pastirci na betlehemskih poljanah niso imeli svojih hiš, kvečjemu staje za živino in pa kakšno bližnjo votlino, kamor so se lahko zatekli s svojo živino. Zato so radi sanjarili o starih časih in si zamišljali, kako bodo enkrat znova čislani in spoštovani.

Podobno se tudi danes ljudje z roba družbe ob božiču zavedo, da imajo tudi oni človeško dostojanstvo, saj se prepoznajo v pastircih in začutijo, da so tudi oni Božji ljubljenci. Četudi jih nihče nima rad in jim podobno kot sveti družini v Betlehemu zapirajo vrata, Bog vendarle spregovori tudi v njihovem srcu in jim pošilja najlepše melodije. Presenetljivo je, da so tudi betlehemski pastirji slišali sanjske melodije. Kar na lepem so se zvezde utrnile in zaslišali so nežne melodije s čudovitim besedilom, ki se ga niso nadejali. Prišla je radostna vest, da je rojen njihov kralj, tisti kralj, ki bo njim in vsemu izraelskemu narodu prinesel blagostanje in svobodo. Oni, ki morajo živeti na robu mesta in na robu družbe, so sedaj povabljeni, da bodo prvi pozdravili Odrešenika in Mesijo. Preroki so napovedovali, da bo zaradi njega lahko član katerega koli naroda postal Božji ljubljenec, njegov izbranec in bo podoben Mesiji, če bo le sledil Božjemu glasu.

Škoda, ker ne poznamo lepih melodij, ki so jih prvi slišali pastirji. Toda, ali jih res ne poznamo? Ali niso tudi nekateri naši duhovniki in organisti zaslišali v svojem srcu čudovite božične melodije in jih prelili v zvoke orgel ter nam jih zabeležili v notnih zapisih?

Njihove pesmi radi prepevamo ob božičnih polnočnicah in ves božični čas. Toda še lepše se Božje melodije zaslišijo iz našega glasu, ko prijazno nagovorimo osamljenega, trpečega in obupanega. Kadar za božič sprejmemo ali obiščemo osamljenega človeka, tudi mi pomagamo ustvariti božični mir in veselje.

V svetem večeru bomo doma zrli v božično drevesce, ki nas bo spominjalo na zvezdnati obod. Sklonili se bomo pod okrašeno jelko ter tam postavili slovenske jaslice, ki jih predstavljajo hlevček na mahu, v njem pa sveta družina: Jezus, Marija in Jožef ter živali, ki skupaj s pastirji hite k novorojenemu. Zaželeli si bomo, da bi tudi mi s človeško toplino ogreli Božje dete in zapeli ne samo s pastirji, ampak tudi z vso sveto družino. V božičnem večeru si bomo izrekli besede, ki si jih sicer ne upamo izgovarjati, se pravi, da smo drug drugega veseli in da je med nami ljubezen. V tišini svetega večera si bomo upali priznati, da smo srečni.

Morda pa bomo imeli pogum in se bomo opolnoči odpravili k polnočnici v župnijsko cerkev ali pa k Svetogorski kraljici. Tako se bomo povezali v širšo družino. Vemo, da k božični polnočnici radi pridejo tudi tisti, ki se nimajo za kristjane, so morda drugače verni, ali pa sploh niso verni. Pomembno je, da v srcu dobro mislijo, saj tudi božična pesem angelov poje: »Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje.« Tisto najlepše, najglobje in najbolj pristno je moč izpovedati le s preprosto in čudovito melodijo.

Res je, da bodo božično-novoletni dnevi kmalu minili in znova bo potrebno ubrati pot v službo, šolo ali oditi drugam. Tudi sveta družina je našla majhno domačo žival, ki jo je ponesla v Egipt, v tujino. Pa vendar so tudi na tej poti Jezus, Marija in Jožef srečevali dobre ljudi, da so se lahko nahranili, pogreli in napojili svojega osliča.

V času, ki je pred nami, bomo tudi mi povabljeni, da postanemo takšni dobri ljudje, ki pomagamo, da se prezebli ogrejejo, lačni nahranijo ter prizadeti prejmejo tolažbo.

Kot rektor svetišča na Sveti Gori in gvardijan skupnosti Frančiškovih bratov vam vzklikam: Dobrodošli na Sveti Gori! Mati Marija z novorojenim otrokom v naročju vas pričakuje! Za vas smo v baziliki pripravili prostrane jaslice, ki ponazarjajo našo lepo pokrajino in ki hkrati govoré, da je Bog ustvaril ta svet zato, da bi po njem hodil njegov ljubljeni sin, naš Odrešenik. Krščanskega Boga ni strah biti človek. Daleč od tega, da bi hotel, da bi zapuščali ta svet in zanemarjali svoje telo, prav obratno, on prihaja v telesni podobi in biva sredi med nami, da bi tudi mi ljubili ta svet in ga varovali ter prihajali drug drugemu naproti. Bog se je najlepše razkril v človeški podobi, v podobi otroka, ki je sicer nebogljen, a ki se nam vendarle smehlja in nas blagoslavlja. Zato tudi mi lahko postanemo najbolj Božji le takrat, ko postanemo vedno bolj človeški.

Frančiškovi bratje vam želimo globoko doživetje božičnih skrivnosti, ko se nam božja dobrota razkriva v novorojenem otroku, ki nas vabi k sebi. Naj vas blagoslovi in vam nakloni zdravja in sreče v novem letu 2023. Nasvidenje na Sveti Gori!

pater Bogdan Knavs

Brez konca padaš, drobni sneg,
na tihi gozd in na poljano,
nekje kraguljčki, hitri beg,
spet molk za mano in pred mano.

Kaj moč mi, čas, kaj si mi dan?
Kar bilo - kot v sneg zakopano!
Kar bode - kot ta tiha plan
brez konca širi se pred mano.

Josip Murn – Aleksandrov

Naj vam prihodnji čas ponudi prgišče možnosti za udejanjanje vsega, kar vas osrečuje in bogati. Srečno!

Uredniški odbor

Utrip kraja

Poročilo o delu Krajevne skupnosti Solkan v obdobju od 2018–2022

Poročilo komisije o upravljanju pokopališča (predsednik Branko Belingar)

Skozi vsa ta leta smo sproti reševali prošnje, pritožbe in predloge najemnikov grobov na solkanskem pokopališču.

Ves čas so se opravljala vzdrževalna dela, kot so: okopavanje in zalivanje gredic, uničevanje plevela, ki vztrajno rase, priprava poslovilne veže za pogrebne storitve, pometanje ploščadi pred pokopališčem. Vzdrževali in čistili smo poti po samem pokopališču in na žarnem delu.

Dvakrat smo morali popravljati prane plošče na klančini med spodnjim in zgornjim delom. Korita na vrhu žarnega dela smo temeljito očistili plevela. Položili smo soški kamen ter posadili nekaj zimzelenih rastlin. Samo poslovilno vežo smo generalno počistili, pri tem nismo pozabili na klimatske naprave.

Na zunanjo steno stare vežice smo montirali multimedijsko tablo, na kateri si obiskovalci lahko ogledajo tloris – načrt pokopališča in dobijo informacije o pogrebih in tudi obvestila o raznih prireditvah. Želimo si, da bi obiskovalci dobili tudi druge podatke o grobovih (npr. kdo je v grobu pokopan). To bomo začeli poizkusno izvajati v naslednjem letu. Pred samim vhodom smo obrezali obe drevesi in jima dali nekoliko lepšo obliko krošnje, saj sta zrasli precej visoko čez nadvoz.

Za vnaprej pa nameravamo tudi v Solkanu urediti prostor za raztros pepela.

Žal pa ugotavljamo, da nam vsako leto zmanjkujejo zalivalke in se sprašujemo, kam poniknejo.

Sedaj ko so volitve za nami, se bo formirala nova komisija in verjamem, da bo uspešno nadaljevala s svojim delom.

Na koncu pa vsem krajankam in krajanom želimo vesele bližajoče se praznike in srečno, zdravo novo leto.

Poročilo komisije za šport (predsednik Jure Antler)

V mandatu KS Solkan 2018–2022 smo si zadali cilj, da v kraju pridobimo prostor za vse Solkance, ki ga bomo lahko uporabljali čez dan in tudi v večernih urah (problematika razsvetljave).

V Solkanu imamo pokrit prostor, ki ga vsi poznamo kot »pokrito kotalkališče«, ne vemo pa, da je prostoru ime ŠRC (športno rekreacijski center) Karavla, zato smo se odločili, da prostor postane to, čemur je namenjen.

Sredstva za obnovo ŠRC Karavla (20.000€) smo pridobili preko participativnega proračuna, in sicer na način, da se projektu, ki dobi največ glasov, dodeli zgoraj navedena vsota.

S pridobljenimi sredstvi smo zamenjali stare luči z novimi LED lučmi, naslednji korak je bila postavitev zaščitne mreže in pregrade.

Pred kratkim smo dokupili dva mobilna koša za košarko in gola za mini nogomet.

Uporaba prostora bo od sedaj naprej namenjena vsakemu, ki si bo predhodno rezerviral uro in datum. Na voljo bosta dve igrišči za košarko ali dve igrišči za mini nogomet oz. prazna ploščad za ostale športe in vadbe.

Cenik najema je javno objavljen na spletu in v tej številki časopisa.

Želja je, da se prostor zapre s stranicami (v celoti) in tako postane uporaba možna tudi v zimskem času.

Poročilo komisije za komunalne zadeve in infrastrukturo ter splošno komunalno dejavnost (predsednik Tomaž Černe)

Splošna komunalna problematika je vrsto let vsakodnevna tema pogovorov in aktivnosti v KS Solkan, ki zajema zbiranje odpadkov, osvetlitev ulic in spomenikov – javna rastvetljava, kanalizacije, vodovoda in še kaj.

Postavitev in urejenost ekoloških (ECO) otokov je rak rana v naši KS. Iz mandata v mandat se ta problematika s pomočjo strokovnih služb MONG (Mestna občina Nova Gorica) rešuje in še vedno ni rešena. Največja težava je pridobitev primernega prostora za postavitev novega otoka. Na več območjih v Solkanu smo iskali soglasja krajanov za nove postavitve in rešitve najboljšega načina zbiranja odpadkov. Do danes nam je to uspelo samo na nekaj lokacijah, večina problematike pa prav zaradi nenaklonjenosti krajanov do novih lokacij ni bila rešena, kar bo vsekakor pomembnejša naloga novega sveta KS.

Kljub modernizaciji javne razsvetljave, ta v Solkanu še ni povsod v celoti rešena, in v novem mandatu bo še vedno prisotna problematika, povezana s kanalizacijo in čistilnimi napravami na določenih območjih Solkana ter z napeljavo vodovoda do nekaterih hiš, ki še tega nimajo.

Kako smo volili v Solkanu?

V super volilnem letu, kot ga radi imenujemo, smo v Solkanu dobili tudi nove članice in člane Sveta KS Solkan, ki bodo razvoj in probleme kraja reševali v naslednjih štirih letih.

Izvoljeni so bili naslednji kandidati:

V volilni enoti **01**

1. Boštjan Koršič
2. Tomaž Černe
3. Jernej Vidmar Bašin

V volilni enoti **02**

1. Branko Belingar
2. Vasja Medvešček
3. Dejan Makarovič

V volilni enoti **03**

1. Ksenija Brumat
2. David Podgornik
3. Vidojka Harej

V volilni enoti **04**

1. Emil Bašin
2. Andrejka Prijon

Novim članicam in članom Sveta KS Solkan iskreno čestitamo in jim želimo uspešno delo s posluhom za težave krajank in krajanov!

Materinski dom v Solkanu

Tudi v Materinskem domu Solkan so že stekle priprave na veseli december. Otroci se veselijo obiska dobrih mož, kot sta sveti Miklavž in Božiček. V adventnem času smo skupaj z materami in otroki izvedli delavnico izdelovanja adventnih venčkov in voščilnic. Adventni čas je čas pričakovanja in veselja. Za božič, ko se nam misli ustavijo, se povežemo z najbližjimi in si izmenjamo prisrčna voščila.

Ob takih trenutkih se zavemo, kako pomembni so odnosi z najbližjimi, koliko nam pomeni njihova podpora in občutek varnosti v krogu družine. Materinski dom nudi začasno namestitev materam z otroki in samskim ženskam, ki so trenutno brez strehe nad glavo, zato nam je še toliko bolj pomembno, da jim pričaramo vzdušje doma, povezanosti in medsebojne podpore. V letu 2022 smo nudili nastanitev 16 materam in 14 otrokom, skupaj 30 oseb oziroma uporabnikov.

Še posebno moč materinskega doma občutijo tiste, ki so žrtve nasilja in so se bile primorane umakniti iz nasilnega odnosa, da zaščitijo sebe in otroke. Od 25. novembra do 10. decembra obeležujemo mednarodne dneve boja proti nasilju nad ženskami, v tem času želimo še posebno poudariti pomen ničelne tolerance do nasilja, do vseh oblik nasilja v družini. Žrtve nasilja potrebujejo podporo sočloveka, strokovno pomoč in zaščito institucij, ki nasilje obravnavajo. Žal pa se še prepogosto zgodi, da jih ne slišimo, si zatiskamo oči pred realnostjo, zmanjšujemo pomen nasilnih dejanj in jih opravičujemo. Materinski dom je v takih primerih tudi ena od možnosti pomoči žrtvam nasilja, ko ni več neposredna ogrožena s strani povzročitelja nasilja.

Naj bo zaključek leta poln pozitivnih misli in dejanj, zato vam voščimo vesele, brezskrbne in navdihujoče praznične dni, ki nas bodo navdajali s spoštovanjem drug drugega in notranjim mirom.

Tanja Žorž

Utrip kraja

Srečanje starejših krajanov

Dušan Bašin in Marija Lavrenčič sta prva zarezala v torto.

Ena najhujših tegob starejših je osamljenost. Psihologi pravijo, da niti finančna stiska in zdravstvene težave starostnikov ne prizadenejo tako močno, kot jih lahko prizadene to, da v poznem življenjskem obdobju ostanejo sami.

Osamljenost se priplazi potihoma potem, ko se krog znancev, prijateljev in sorodnikov počasi krči.

Prav zato, da bi starostnikom omilili občutek, da so vedno bolj sami in da jih okolica vedno manj potrebuje, se v večini krajevnih skupnosti v Sloveniji odločajo, da vsaj enkrat letno organizirajo srečanje starejših krajanov. Starostne meje določajo sicer zelo različno, v Solkanu na tako srečanje vabimo vse, ki so stari 80 in več let.

Krajevna skupnost, ki je srečanje organizirala, je v vsa gospodinjstva v kraju razposlala prijavnice na ta dogodek. Prijavilo se je 50 oseb, ki ustrezajo starostni skupini in imajo stalno bivališče v Solkanu.

Število je bilo sicer precej nižje kot pred dvema letoma, a vseeno upamo, da bo v prihodnje, ko se bo strah pred covidom polegel, prijavljenih več.

Po pozdravu predsednice KS, Jane Herega, so se v krajšem kulturnem programu predstavili kitaristka, osnovnošolka Nastja Herega, in zborček otrok iz vrtca Julke Pavletič, ki je zapel nekaj pesmic.

Po večerji smo se pozabavali z igranjem tombole oz. binga in za zaključek večera še razrezali torto. Prvi rez vanjo sta naredila najstarejša prisotna udeleženca Dušan Bašin in Marija Lavrenčič.

Mnogim to srečanje veliko pomeni. Za trenutek pozabijo na vsakdanje skrbi in vsaj en večer niso čisto sami. Malo poklepetajo s prijatelji, mogoče tudi z nekdanjimi sošolci ali celo sodelavci.

Prav je, da taka srečanja so in da jih ohranimo tudi v prihodnje.

Vesna Bašin

Zametki amaterskega slikarstva

Petje (glasbena vzgoja), telovadba in risanje so bili predmeti na nižji gimnazij v Šempetru pri Gorici, ki so bili priljubljeni tudi tistim dijakom, ki so se z veliko težavo spravili k učenju drugih predmetov. Učili so nas: prof. Zorko Fon petje, strok. učit. Nada Vončina telovadbo in predmetni učitelj Vladimir Hmeljak risanje. Pri učitelju Hmeljaku sem bil dobro zapisan, ker sem se rad potrudil pri risanju in sem posedoval ameriške vodne barvice. Bile so enkratne in več kot enkrat večje od italijanskih, dobil pa sem jih leta 1945 v *javi* v bližini delavnice Bedeschi. Tja so namreč vozili smeti ameriški vojaki, ki so bili nastanjeni v kasarnah na Solkanskih poljih. Učitelj bi barvice tudi odkupil, a je manjkala rdeča barva. Barvice sem namreč posodil solkanskim aktivistom, ki so risali plakate ali letake pred priključitvijo k Jugoslaviji. Rdeča zvezda na njih, in to čim večja, je osušila mojo rdečo barvo, da so postale manj vredne. A nič zato, prišla je *svoboda*, ki nas je rešila zadnjih okupatorjev naših krajev Angloameričanov.

Leta 1950 je akademski slikar Rafael Nemec vodil likovno šolo v klubu slikarjev amaterjev »Nikolaj Pirnat« v Novi Gorici v ruskih blokih. Med navdušenci je bil tudi Bruno Tutta. Malo kasneje smo se *uradniki* s pomanjkljivo izobrazbo vpisali v srednjo ekonomsko šolo za odrasle v popoldanskem času. Tam nas je slovenščino učila slavistka prof.

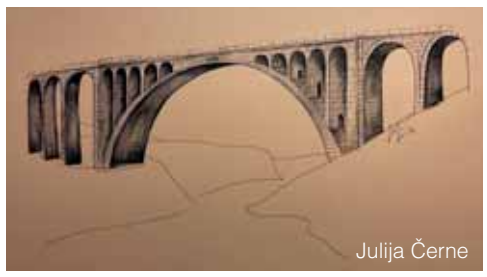

Julija Černe

Meta Kogej. Med drugim nam je predavala tudi o slikarstvu. Vedno je prihajala peš iz Nove Gorice v blok pod nekdanjim Idealom, kjer smo imeli predavanja. Prihajala je s polnim naročjem katalogov in knjig, ki so obravnavale slikarstvo. Z zanosom in navdušenjem je nam neukim predstavljala veliko del svetovnih slikarskih mojstrov. V živem spominu nam ostaja njena predstavitev slike Nočna straža holandskega slikarja Rembrandta. Pri tako poglobljenih razlagah nam je bila šolska ura vedno prekratka. Ker nam je profesorica na tako lep način predstavljala svetovno slikarstvo, smo se še bolj trudili obvladati tudi slovensko slovnico, za kar smo ji še danes nadvse hvaležni.

Danes je veliko navdušencev, ki se bavi s slikarstvom. O tem nam govorijo številne razstave in slikarska srečanja. Manj znano pa je, da je bil začetek tega slikarstva leta 1950 v zgornjem nadstropju enega od ruskih blokov v Novi Gorici.

Andrej Černe

Nagrada mira letos v Solkan

Od leta 2013 lovoriko podeljuje ženski odbor Slovenskega centra PEN in je to najvišja literarna nagrada v Sloveniji za ženske avtorice. Letos je bila podeljena desetič.

Darinka Kozinc, pisateljica in pesnica iz Solkana je letošnja prejemnica prestižne nagrade mira, ki jo podeljuje ženski odbor Slovenskega centra PEN.

Poleg Darinke Kozinc so bile letos za miro nominirane še Lela B. Njatin, Dragica Čarna, Lidija Dimkovska, Maja Gal Štromar, Jera Ivanc, Jerneja Jezernik, Erica Johnson Debeljak, Ivana Kampuš, Vesna Lemaić, Vesna Mikolič, Selma Skenderović in Nataša Velikonja.

Kot piše v utemeljitvi, je Darinka Kozinc s svojim delovanjem kot zbiralka in ohranjevalka kulturne dediščine aleksandrink, ki jo je tudi literarno zaobjela v delih *Tišina se je uglasila, Krpanke, Dolge sence fašizma, Les Goriciennes, Les Slovenes,* pesniški zbirki *Srce ve,* postavila spomenik življenju in usodi slovenskih žensk in deklet, ki so odhajale v Aleksandrijo in Egipt. Pomagala je pri rušenju ponotranjenih stereotipnih podob o njih (Lepe Vide) in njihove usode tudi tankočutno obravnavala v povezanosti s sodobnim časom (Jaz, aleksandrinka). Knjige o aleksandrinkah so bile prevedene tudi v angleški, italijanski, češki in arabski jezik.

"Tem ženskam, junakinjam svojega časa, je postavila literarni spomenik v več delih, s čimer je prispevala k rušenju ponotranjenih stereotipnih podob o njih in tankočutno premišljevala njihove usode v povezanosti s sodobnim časom," so zapisali.

Fenomen aleksandrink je prav tako približala mladim bralcem (Pravili so jim aleksandrinke, Kdo je babico pazil, ko je bila majhna?), kar kaže na njeno zavedanje pomena prenosa znanja s starejše na mlajšo generacijo in na različne ciljne skupine.

Prejemnica nagrade Darinka Kozinc s svetovalko ministrice za kulturo

Darinka Kozinc je predsednica Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink, ki ga predstavlja na lokalni, državni in mednarodni ravni.

Podelitev nagrade je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani, plaketo ji je izročila predsednica komisije Urška Perenič, ki je skupaj s preostalimi člani komisije, Tatjano Pregl Kobe, Luno Jurančič. Šribar, Zoranom Pevcem in Andrejem Predinom, zasedala v septembru.

Nagrajenka je v dar dobila tudi umetniško delo slikarke Saše Bezjak.

Nagrado mira je poimenovana po pisateljici in nekdanji predsednici Društva slovenskih pisateljev Miri Mihelič in je nastala prvenstveno zato, ker so ženske pesnice in pisateljice pogosto spregledane, kar kažejo tudi letošnje Prešernove nagrade.

Za izjemen dosežek ge. Darinki iskreno čestitamo!

Uredništvo

Civilna iniciativa za preporod Solkana

S pobudo in predlogi Civilne iniciative (CI) za preporod Solkana (zapisal Vinko Torkar), objavljenimi v junijski številki Solkanskega časopisa se, naj poudarim takoj na začetku, v celoti strinjam in jih podpiram. Nakup in preureditev »Vina Gorica« je res zadnja prilika, da Solkan ostane kompaktna skupnost in se tako tudi razvija.

V celoti se tudi strinjam, da je treba v Solkanu nekaj napraviti, da je treba mrtvilo, ki kraj hromi vse od tisočletnice daljnega leta 2001, končno prekiniti, zagnati nov ciklus razvoja. In da se je treba zato bolj odločno postaviti s svojimi zahtevami nasproti MONG, ki naj končno začne v Solkanu svoje obljube tudi udejanjati.

Malo teže pa razumem, da smo v Solkanu prišli do stanja, ko se je za te pobude morala organizirati civilna iniciativa. Je njena ustanovitev hkrati nezaupnica svetu KS? Namreč, vse to, kar sem prebral v Solkanskem časopisu 1001 in za kar naj bi se borila CI, je po mojem prepričanju prvenstvena naloga krajevne skupnosti!

Občinske in krajevne volitve. Zato je sedaj pravi čas, da tudi v Solkanu postavimo politikom in ljudem, ki nas bodo zastopali naslednja štiri leta, jasne zahteve, kaj v Solkanu nujno potrebujemo, kaj hočemo. Objavljeni program CI je lahko jedro teh zahtev, mogoče bi ga bilo treba (glede na to, da je to dragoceni prostor v središču zgodovinskega jedra Solkana) le delno dopolniti še z izhodišči za druge vsebine, ki bi se lahko realizirale na tej parceli (varovana stanovanja, depandansa doma upokojencev, hostel, podzemne garaže za potrebe okoliških stanovalcev …), tudi zato, da bi s prihodnjimi investitorji imeli vnaprej razčiščena izhodišča za dogovarjanje.

Imam pa še nekaj konkretnih dodatnih predlogov, ki bi jih bilo mogoče vključiti tudi v EPK GO 25. (Jezi me, da v vsem dosedanjem gradivu in razmišljanjih Solkan, kot velik potencial tudi za prestolnico kulture, sploh ni omenjen), nekatere od njih sem predlagal že v članku *Urejanje Solkana* (SČ 1001, oktober 2020, str. 18):

Odstraniti jumbo plakate iz Solkana, ker, preprosto, vanj ne sodijo in onesnažujejo njegov izgled; to ne zahteva finančnih sredstev, ampak le odločnost občinskih uradnikov,

Solkan opremiti s tablami s podatki o posameznih pomembnih dogodkih ali objektih. Skromen poskus, ki vzbuja precej zanimanja, je tabla s podatki o »kaloncah« in vodnjaku na Goriščeku. Takih točk je v Solkanu mnogo, akcija pa bi zahtevala predvsem strokovno delo, stroške pa bi lahko vključili v EPK GO 25.

Pa še nekoliko investicijsko zahtevnejših nalog (poleg »Vina Gorica«):

Na prvo mesto bi dal odkup ruševine iz prve svetovne vojne nasproti lekarne, ki bi jo lahko edinstveno in atraktivno preuredili v muzej uničenega Solkana v prvi svetovni vojni. Že sama po sebi je spomenik, ruševina, ki sredi naselja, ob najbolj prometni ulici, vztraja že 106 let taka, kot je. A bi bilo treba z nakupom pohiteti, slišal sem, da jo lastniki prodajajo. Primerna tema tudi za EPK GO 25.

V okviru urejanja Plenčičevega trga obvezno odkupiti hišo na Mizarski ulici 1, ki je ključ za njegovo ureditev. V preteklosti sta MONG in KS že zamudili edinstveno priliko, da bi postali njeni lastniki.

Ponovno obuditi pogovore s SENG o peš povezavi območja ob Žogici z jezom HE Solkan, njegovim prečkanjem in obuditvijo ideje o vključevanju jezera v turistično in rekreacijsko ponudbo. Pri tem bi bilo treba izkoristiti večkrat izraženo pripravljenost SENG za realizacijo te, že tudi precej let stare zamisli.

Na nek način rešiti sramoten in nemogoč dostop do avstrijskega vojaškega pokopališča. Nekaj rešitev (vsaj za začetek debate) je tudi že bilo ponujenih.

Seveda bi morali vztrajati tudi na dokončni ureditvi Trga J. Srebrniča ter ureditvi Soške ceste in Ceste IX. korpusa. Tudi ti dve nalogi sta bili že zdavnaj obljubljeni s strani MONG, a je vse ostalo le pri obljubah ali kvečjemu začasno postavljenem »mobiletu«.

Tomaž Vuga

Utrip kraja

Dvig zastave na Čahlnah

Drage krajanke in cenjeni krajani Solkana,

izteka se leto 2022 in bliža se državni praznik 26. december – dan samostojnosti in enotnosti, ko se spominjamo razglasitve izidov plebiscita o samostojnosti, ki je potekal 23. decembra 1990. To je praznik, ki nas Slovence združuje ne glede na naše nazorske usmeritve. Vsi smo sinovi slovenske matere, del skupnega telesa, ki za normalno življenje potrebuje desno in levo roko. Ob bližajočem prazniku se nas je skupina krajanov (Jernej Božič, Damjan Gorjan, Mitja Madon, Jernej Vidmar Bašin, Avguštin Tomšič, Leon Kralj, Silvo Bevčič) odločila, da bi na vzpetini Čahlne nad starim jedrom Solkana 26. decembra ob 9. uri zjutraj razobesili zastavo.

Naša zamisel je, da bi odslej zastavo na Čahlnah razobešali redno, za vse zato predpisane državne praznike. Ob tem se zahvaljujemo Željku Humarju, ki nam je ta dogodek omogočil, saj že vsaj 40 let obstoječi kovinski drog za razobešanje zastave stoji na njegovi posesti.

Poleg spomina na slovenski plebiscit je praznik 26. december v Solkanu že dolga stoletja priljubljen, ker na ta dan goduje sveti Štefan, prvi krščanski mučenec in zavetnik

solkanske župnije, srednjeveške prafare, ki velja za mater vseh župnij ožje Goriške. Na praznik svetega Štefana je v nekaterih krajih po Sloveniji še vedno navada blagoslavljanja konj.

Čahlne

Čahlne je staro ledinsko ime za vzpetino, ki se dviga nad solkansko cerkvijo, nad starim jedrom Solkana. Vzpetina je bila Solkancem vedno zanimiva, saj pohodniku ponuja čudovit razgled na kraj in njegovo okolico. Pod Čahlnami in ob njih se vzpenja starodavna gozdna srednjeveška pot, ki pa je verjetno še starejša in je Solkan dolga stoletja povezovala z Banjško planoto, Sveto Goro oziroma z goratim predelom Goriške. Po njej so se v preteklosti pomikali vozovi in hodili popotniki, romarji in kmečki puntarji. Obvoznica z viaduktom, ki vodi v tunel, je sicer precej spremenila začetek poti (podrti so bili zanimivi kamniti ograjni zidovi tamkajšnjih vrtov), a je preostanek gozdne poti ohranil prvoten videz. Pod Čahlnami je dobro ohranjena italijanska kaverna iz prve svetovne vojne, ki je v drugi svetovni vojni ob zavezniškem bombardiranju Solkanskega mostu, leta 1944–1945, služila tudi kot zatočišče za civilno prebivalstvo Solkana. Pokojna Tonica (Antonija) Boškin je v tistih vojni dneh v kaverno prinesla 50 cm visok Marijin kip, za katerega so ljudje uredili kamnit oltarček in se ob njem v času bombardiranja z molitvijo opogumljali. Med ostalimi sta se v njej skrivale tudi moja *nona* in mama, ki je takrat imela le štiri leta. Še desetletja po vojni je kaverna predstavljala zanimiv kraj igre, skrivalnica mnogim generacijam solkanskih otrok.

V osemdesetih letih nekdanje Jugoslavije so na vzpetini postavili 10-metrski kovinski drog in začeli razobešati zastavo, tako da je postalo dvigovanje zastave na Čahlnah že tradicionalno. Drog še stoji, a se je po osamosvojitvi razobešanje zastave žal precej opustilo. Posamezniki so jo občasno še razobesili, a ni bilo več neke kontinuitete. Cilj naše iniciative je, da bi postalo dvigovanje zastave zopet tradicionalno in kontinuirano. Za to priložnost smo tudi na drogu zamenjali dvižno jekleno vrv.

Krajši pregled zgodovine slovenske zastave

Ob tej priložnosti mi dovolite, da posežem malo dlje v zgodovino, da skupaj na kratko s pomočjo literature obnovimo vedenje, kako se je sploh izoblikovala naša zastava. Njeni začetki segajo v leto 1848, ko je z marčno revolucijo v takratni Habsburški monarhiji prišlo do tako imenovane »pomladi narodov«. Takrat smo tudi Slovenci postali tako rekoč političen narod, ki se je zavzemal za Zedinjeno Slovenijo, za svoje kraljestvo znotraj Habsburške monarhije, za uveljavitev slovenskega jezika v javnem življenju, v uradih, na sodiščih, za ustanovitev slovenske univerze. Slovenci so takrat določili tudi svoje nacionalne barve (bela-modra-rdeča). Izhajali so iz barv, ki so krasile starodaven grb dežele Kranjske ter iz ideje panslavizma. Oboje je botrovalo, da smo po naključju dobili enako zastavo kot Rusi. Carska Rusija je do oktobrske revolucije uporabljala dve zastavi, imperialno zastavo črno-rumeno-belo in belo-modro-rdečo. Slednja je bila sprva le ruska trgovska-ladijska zastava.

Leta 1848 je prišla kranjska delegacija z belo-modro-rdečo deželno zastavo na Dunaj. Te barve so kot barve narodne zastave in Zedinjene Slovenije sprejeli slovenski študentje, ki so študirali na Dunaju in v Gradcu in marca 1848 na Dunaju zastavo tudi prvi razvili. V Ljubljani je slovenska zastava prvič zaplapolala 7. aprila 1848 na stavbi gostilne Zlata zvezda na današnji Wolfovi ulici 8. Tja jo je s somišljeniki izobesil slovenski študent

prava in domoljub Lovro Toman. Dejanje je bilo odgovor na izobešanje nemške zastave na stolpu Ljubljanskega gradu s strani nemških pripadnikov Narodne garde. S tem so slovenski študentje pokazali, da sta Ljubljana in dežela Kranjska slovenski. V spomin na ta dogodek v samostojni Sloveniji 7. aprila obeležujemo »dan slovenske zastave«. Avstrijsko cesarsko ministrstvo notranjih zadev na Dunaju je 23. septembra 1848 kranjske deželne barve potrdilo. Tako je belo-modra-rdeča zastava postala slovenska narodna zastava.

Slovenska zastava je spremljala usodo našega naroda skozi stoletja. Leta 1918 so belo-modro-rdečo trobojnico uporabljali Maistrovi borci za severno mejo. V času fašistične Italije, ki je izvajala raznarodovalno politiko nad našim narodom, so bili prepovedani vsi slovenski nacionalni simboli. Tudi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev je bilo z vidovdansko ustavo, sprejeto leta 1921, prepovedano javno uporabljati slovensko narodno zastavo, saj je bil razglašen narodni unitarizem, s katerim so bili Slovenci označeni kot eno od treh plemen enega jugoslovanskega naroda. Med drugo svetovno vojno so v času narodno osvobodilnega boja slovensko zastavo s peterokrako rdečo zvezdo v sredini, ki je bila smatrana tudi kot simbol boja proti nacionalsocializmu in fašizmu, uporabljali slovenski partizani. Slovenski domobranci so uporabljali slovensko zastavo, ki je imela v sredini tradicionalnega modrega kranjskega orla, ki izhaja iz grba nekdanje zgodovinske dežele Kranjske. Med letoma 1945–1990 je imela zastava Socialistične republike Slovenije rdečo zlato-rumeno obrobljeno peterokrako zvezdo na sredini.

V času osamosvojitve je slovenska skupščina 24. junija 1991 sprejela zastavo z današnjim grbom. Grb ima obliko ščita. V sredini je na modri podlagi lik Triglava v beli barvi, pod njim sta dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in slovenske reke, nad njimi pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate šesterokrake celjske zvezde. Ščit je ob stranicah rdeče obrobljen. Postavljen je v zgornji levi kot zastave. Avtor grba je akademski slikar Marko Pogačnik. Nekateri današnji grb kritizirajo, češ, da ni v skladu z zakonitostmi heraldike, da je le logotip, da v heraldiki omenjene črte ne predstavljajo morja, da Triglava v heraldiki ne najdeš, obregnejo se tudi ob celjske zvezde. Ne glede na heraldične zakonitosti pa ostaja zgodovinsko dejstvo, da smo pod tem grbom, pod to zastavo, Slovenci izbojevali svojo suvereno državo, ki je največji dosežek v naši narodni zgodovini, uvedli demokracijo, postali del Evropske unije in drugih pomembnih mednarodnih inštitucij. Naša zastava z grbom, je osamosvojitvena zastava in v tem je njena največja zgodovinska, simbolna in povezovalna vrednost. Pod to zastavo številni uspešni Slovenci, od športnikov, znanstvenikov in drugih, sporočajo svetu, da pod Triglavom še vedno živi delaven in ponosen narod. Poleg slovenske himne, grba in ustave je zastava temeljni simbol naše države, zato je prav, da jo spoštujemo in jo ob praznikih tudi razobešamo.

Vsem voščimo lepe praznike in kdor more, naj se nam 26. decembra ob 9. uri pridruži na Čahlnah.

Jernej Vidmar Bašin

Utrip kraja

Martinov pohod

V organizaciji Turističnega društva Solkan smo se na Martinovo soboto pohodniki podali na 8. Martinov pohod na Škabrijel, in sicer smo prišli z različnih smeri: iz Solkana, Nove Gorice, Kromberka, Lok, Grgarja, Kekca in Prevala. Sočasno s pohodniki so se iz Kajak centra podali na tek na Škabrijel, Sveto Goro in Sabotin tudi gorski tekači, ki so lahko prvič prečkali reko Sočo po novi brvi. Udeleženci pohoda, kot tudi nekateri tekači, so bili na vrhu Škabrijela deležni kozarčka novega vina, ki je še dodatno popestril Martinov pohod in udeležence. Z njim je nazdravil tudi župan Nove Gorice dr. Klamen Miklavič, prišel iz Nove Gorice. Pohod in tek na Škabrijel sta se vnovič izkazala kot zelo primerna rekreacijska dogodka.

Na koncu smo si lahko ogledali lokacijo, kjer je po 2. svetovni vojni stala ameriška vojaška baza, ki je tedaj varovala mejo med Jugoslavijo in cono A STO. Začasna meja je potekala na Prevalu. Dogodek je minil v prijetnem prijateljskem duhu.

Jordan Kodermac

Po poteh soške fronte

Po dvoletnem premoru smo člani TD Solkan konec oktobra pripravili že 16. pohod po bojiščih soške fronte. Skupina dvajsetih se nas je zbrala pri stavbi krajevne skupnosti. Na pot smo se podali najprej proti Kekcu, nadaljevali preko Kramarce in Prevala skozi jarke in kaverne na vrh Svete Gore. Vreme je bilo lepo in imeli smo lep pogled proti morju in seveda tudi na naše prelepe gore. Tu smo se nekoliko oddahnili, se okrepčali s čajem in se potem podali na pot v dolino proti Solkanu. Na poti navzdol se je skupina nekoliko raztegnila. Po približno štirih urah hoje smo se zopet dobili na ploščadi za krajevno, kjer nas je čakala pašta z omako in kozarček dobrega. Dokler se sonce ni skrilo za stavbo, smo še malo pokramljali, ugotovili, da so nekateri bili že večkrat na tem pohodu in si obljubili, da se prihodnje leto spet srečamo.

Branko Belingar

Spodrsljaj

Je mednarodni projekt upravičen za uvajanje dvojezičnosti na slovenskih tleh (Solkan, nova brv) ali še huje, s prednostjo italijanskega jezika? Malomarnost ali namernost?

Kotalkarski klub Perla Solkan

Pretekli dve koronski leti sta bili zahtevni za vse… Tako je bilo tudi za Kotalkarski Klub Perla, saj je virus s prekinitvijo vadbe in tekmovanj najbolj posegel prav v šport mladih.

Kljub vsem preizkušnjam, ki smo jim bili priča v tem času, pa je leto 2022 prineslo kar nekaj novosti v KK Perla.

Klub je po več kot 25 letih dobil novo vodstvo, saj se je od uspešnega vodenja kluba poslovil dolgoletni predsednik Roman Anzeljc. Sedaj so v klubu strnili moči domačini Brešarjevi. Sandi Brešar je postal predsednik kluba, Anita Brešar je prevzela vlogo glavne trenerke, po njenih stopinjah pa stopa in ji pri vodenju treningov tudi pomaga hči Veronika Brešar.

V klubu smo organizirali dve pomembni kotalkarski tekmi. Junija nam je Zveza kotalkarskih športov Slovenije zaupala organizacijo Državnega prvenstva v umetnostnem kotalkanju za leto 2022. V dveh tekmovalnih dneh se je na kotalkarski plošči zvrstilo več kot 130 tekmovalcev iz osmih slovenskih klubov.

Septembra pa je bil čas za tradicionalen, tokrat že triindvajseti, mednarodni Pokal Perla. Zadnji septembrski konec tedna smo tako gostili preko 140 tekmovalcev iz 17 klubov iz Italije, Hrvaške in Slovenije. Kljub ne najlepšemu vremenu (zaradi dežja smo bili primorani nedeljski del tekmovanja preseliti v novogoriški Balon) smo uspeli izvesti tekmo na najvišjem možnem nivoju, z mednarodno sodniško ekipo in izvrstnimi nastopi.

Mesec december pa je ljubiteljem kotalkanja končno prinesel nazaj tako priljubljeno božično-novoletno kotalkarsko revijo. V Kotalkarskemu klubu Perla sledimo duhu čezmejnega sodelovanja in se zavedamo, kaj za naš prostor pomeni laskavi naziv Evropske prestolnice kulture v letu 2025. Zato smo letošnjo revijo pripravili skupaj s kotalkarskimi prijatelji iz Gorice, kotalkarskim klubom La Fenice Goriziana. Posebnost revije, na kateri je v skupnih točkah nastopalo 66 otrok iz obeh klubov, je bila tudi ta, da smo nastope izvedli v obeh mestih, en dan v Gorici in drugi dan v Novi Gorici ter na tak način povezali kotalkarje iz obeh strani meja. Ponosni smo tudi, da se je povabilu odzval tudi aktualni svetovni podprvak Alessandro Liberatore, ki je s svojim nastopom popolnoma prevzel občinstvo.

Leto 2022 je skoraj za nami. V KK Perla smo spisali kar nekaj lepih zgodb. Med drugim smo organizirali kar nekaj medklubskih prijateljskih tekem namenjenim najmlajšim in jih tako uvedli v tekmovalni del kotalkanja. Pripravili smo več začetniških tečajev, za otroke in tudi za odrasle, saj je kotalkanje primerno praktično za vse starosti. Naše tekmovalke so večkrat posegle po stopničkah, pa tudi sicer so vse naredile korake naprej v samih izvedbah elementov. Udeležili smo se različnih dogodkov (promocije zdravega življenja in športa po vrtcih, OŠ, v okviru prireditev MONG in KS Solkan) ter na tak način dali naš prispevek lokalni skupnosti.

In ne nazadnje se je v letošnjem letu tudi sam objekt pokritega kotalkališča saniral in moderniziral, saj je KS Solkan preko participativnega proračuna pridobila prepotrebna sredstva, za izvedbo omenjenih del.

Če je ob branju zgornjih vrstic koga zamikalo, da bi se pridružil čudovitemu svetu umetnostnega kotalkanja, je prisrčno vabljen kadarkoli, kajti vadbe in vpisi v klub potekajo celo leto.

Začetniki se prvih kotalkarskih »korakov« učijo ob ponedeljkih in petkih med 16.30 in 17.30. Kot vedno velja: kotalke posodimo mi, dobro voljo prinesi ti!

Za konec pa še …

Želimo si, da bi vse dobre misli in želje v novem letu postale resničnost!

Katarina Ferjančič
tajnik KK Perla Solkan

Pomočnica trenerke Veronika Brešar s tekmovalkami KK Perla

Od leve prosti desni sedanji predsednik KK Perla Sandi Beršar, dolgoletni predsednik KK Perla Roman Anzeljc in podžupan MONG Simon Rosič

Glavna trenerka Anita Brešar s tekmovalkami KK Perla in La fenice Groziana

Utrip kraja

Solkanski upokojenci v Termah Laktaši

Enaintrideset upokojencev in upokojenk iz Solkana in bližnje okolice nas je 6. oktobra 2022 odšlo na enotedenski oddih v Terme Laktaši v Bosno in Hercegovino. Ob prihodu v hotel San nas je pričakalo osebje s prisrčno dobrodošlico, saj je DU Solkan že nekaj let njihov stalni gost. Predstavili so nam program bivanja, nato je zdravnik po pregledu vsakemu predpisal 4 terapije glede na njegove zdravstvene težave in želje. Hotel je bil

leta 2015 v celoti prenovljen, tako da je sedaj moderen in udoben. Nekateri smo že prvi dan zaplavali v sodobno urejenem notranjem bazenu z zdravilno toplo mineralno vodo, ki je bogata predvsem z ioni kalcija in magnezija ter hidrogenkarbonatnimi ioni. V balneoterapiji se uporablja s kopanjem in pitjem za zdravljenje bolezni, kot npr. lokomotornega sistema, kardiovaskularnih bolezni, bolezni oči, živčevja, diabetesa, ščitnice itd.

Naslednji dan smo pričeli s terapijami. Veliko nas je imelo četrto terapijo v Bisernem izviru v obnovljenem objektu nekdanjih starih rimskih term v bližini hotela San. Sama notranjost objekta – dva okrogla bazena prekrita vsak z impozantno kupolo na stropu, naravnim izvirom na sredini, kjer so se mehurčki dvigovali kot biseri, in seveda druženje ter masaža z gladkimi kamni – vse to je vplivalo na prijetno počutje. Hotel nam je organiziral ogled kraja Laktaši z vodičko. Obiskali smo pravoslavno cerkev, likovno galerijo in restavriran ostanek rimskih term. Po večerji smo se zavrteli v ritmih žive glasbe.

Obiskali smo tudi bližnjo Banja Luko, prestolnico Republike Srbske in največje mesto Bosanske Krajine. Ogledali smo si srednjeveško utrdbo ob reki Vrbas, spominsko ploščo 18-letne deklice, ki predstavlja simbol večne ljubezni, zato tam mladi pari prižigajo svečke za srečo. Od zunaj smo videli tudi obnovljeno znamenito staro mošejo

Ferdahija iz 16. stoletja. Vstopili smo v pravoslavno katedralo Kristusa Odrešenika in občudovali čudovit ikonostas. Obisk mesta smo zaključili na tržnici, znani po ugodnih nakupih, kjer se je kar trlo ljudi ob stojnicah z oblekami, s sadjem in zelenjavo ter drugo hrano itd.

Nepozaben je bil tudi izlet v Narodni park Kozara. Povzpeli smo se na vrh zravnane planote Makovica, kjer stoji veličasten spomenik žrtvam ustaško-fašističnega nasilja. Po ogledu nam je hotel pripravil pravi bosanski pasulj, DU Solkan pa nam je častilo rakijo.

Odpeljali smo se tudi na ogled Etno muzeja na prostem Ljubačke doline, kjer je prikazano življenje neke skupnosti na tem območju konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja. Muzej obsega 40 objektov tradicionalne arhitekture, od tega stanovanjske hiše, obrtne delavnice, staro šolo, lekarno, krčmo, cerkev itd. Na ogled ponuja tudi razne zbirke kmečkega in drugega orodja, likalnikov, čajnikov, mineralov itd.

Naše počitniško bivanje v termah smo nekateri zadnji dan zaključili z razvajanjem in sproščanjem v biserni kopeli, drugi pa z zadnjimi nakupi daril.

Teden, ki smo ga preživeli v toplicah, je bil za večino pravi odklop od vsakdanje rutine. Imeli smo čas za druženje, klepet, za ogled znamenitosti in poskrbeli smo za svoje zdravje. Če smo bili pozitivno naravnani in smo verjeli v koristnost terapij, so nam te zagotovo vsaj malo pomagale.

Vidojka Harej

Zanimivosti

Goriški literarni klub GOvoRICA je tudi letos sodeloval na Slovenskih kulturnih dnevih v Novem Sadu pri slovenskem društvu Kredarica. Na srečanju so člani spoznali g. Ivana Zavrtanika (na fotografiji sedi poleg slovenskega veleposlanika v Beogradu). G. Zavrtanik je nekdaj vodil slovensko društvo, sedaj pa je njegov častni član. Njegov oče je iz Solkana, v Novem Sadu pa imajo graversko obrt, s katero je pričel že oče. Za eno izmed naslednjih številk bomo pripravili pogovor z njim.

Stoletni Palačev oreh krasi notranjost Mizarskega muzeja, pod njim se bodo razpletale skrivnostne zgodbe o izvirih.

Otroški namizni nogomet je pred 70 leti izdelal solkanski mizar Veselko Golob, Štefan Bensa ga je skrbno obnovil in Mizarski muzej je dobil še en delujoč in dragocen eksponat.

Bogat september za čebelarsko društvo Nova Gorica

Čebelarsko društvo Nova Gorica si že od ustanovitve v goriški gostilni Pri Jelenu julija 1914 prizadeva ozaveščati javnost o pomenu čebel in čebeljih proizvodov v našem življenju.

Trenutno 105 članov iz Nove Gorice in krajev v bližnji okolici ter s Trnovsko-Banjške planote skrbi za cca 4000 čebeljih družin. Za nasvete v zvezi z vzgojo le-teh, za naše življenje nepogrešljivih bitij, jih lahko poiščemo na sedežu društva v Krajevni skupnosti Solkan.

Iz mavrice društvenih dejavnosti so najpomembnejše izobraževanje članov, skrb za

ohranjanje avtohtone kranjske čebele in promocija čebeljih pridelkov ter aktivno nastopanje v lokalnem okolju, pa tudi na mednarodnih prireditvah. Med slednjimi izstopa tradicionalni Dan odprtih vrat, ki je 7. septembra letos obogatil dogodke ob prazniku Mestne občine Nova Gorica. Pod arkadami občinske stavbe so društveni čebelarji razstavljali čebelje pridelke, opremo, literaturo … Bolj radovedne so seznanjali, katere so medovite rastline, kako skrbijo za zdravje čebel, za pašo, da imajo dovolj vode, na kaj morajo biti pozorni v dneh, ko rojijo.

Vsi obiskovalci so lahko pokusili več vrst medu. Pritegnil jih je tudi stekleni panj z živimi čebelami, ki je najbolj navdušil otroke iz novogoriških vrtcev in varstveno delovnega centra, saj so jih lahko varno opazovali. Nekateri so svet čebel spoznali že ob obisku šolskega učnega čebelnjaka pri Osnovni šoli Frana Erjavca. Člani društva namreč na tej šoli tudi ob praktičnem usposabljanju v čebelnjaku pomagajo zagotavljati uspešno delovanje čebelarskega krožka.

arhiv društva

Poseben dan je bil za Čebelarsko društvo Nova Gorica letošnji 9. september, ko je na slavnostni seji Mestne občine Nova Gorica prejelo plaketo Mestne občine Nova Gorica.

Podeljena je bila *za dolgoletni razvoj in promocijo čebelarstva na Goriškem, prenos znanja na mlade ter za osveščanje širše javnosti o pomembnosti čebel in čebelarstva*. Poudarjeno je bilo še, da njihovo požrtvovalno delo opozarja na spremembe v okolju Mestni občini Nova Gorica in omogoča pravočasno ukrepanje.

Martin Hozjan

Utrip kraja

Na Sveto Goro in do Svetega Frančiška

Običajno sem se spravil na pohod po Sveti Gori, Skalnici, meni tako ljubem hribu, peš od sredine hriba, od parkirišča na ovinku (286 m) skozi Skalnico (po solkansko *Skaunco,* ta toponim nam označuje predvsem pobočje hriba, od grebena do Soče) po lepo shojenem kolovozu, ki prečka čudno zarisane zemljiške parcele.

Če pogledaš mapno kopijo, izgleda kot da bi nekdo pobočje Skalnice z nožem razrezal na tanke rezance, široke med 10 do 20 metri, okrog 1000 metrov dolge, od vrha hriba pa do Soče, prekinjene le s parcelo soške regionalke, velike pa od pol do enega hektarja. Med seboj so bile ločene s kamnitimi suhimi zidovi, pravzaprav kupi kamenja, ki so jih lastniki ob čiščenju površine nalagali ob rob, ki pa so bili v 1. svetovni vojni večinoma uničeni, granate so kamenje in skale raztrosile spet na prvotno mesto, desetletja dolgi napori lastnikov so šli v zrak. Med hojo sem opazoval spremembe, spomnil sem se še lepih travnih površin (edinih, ki

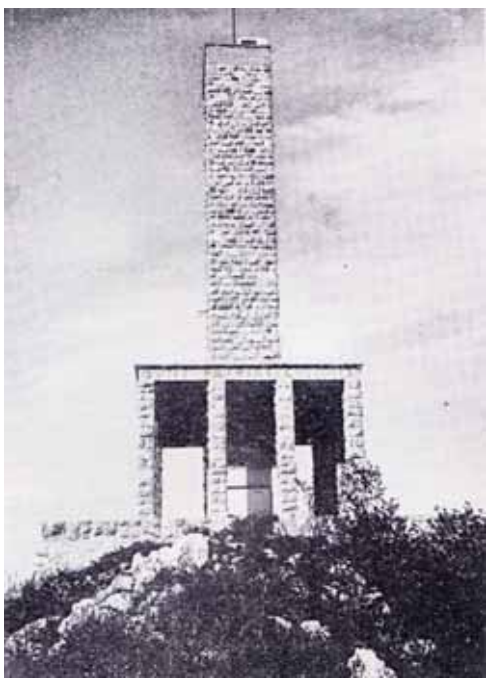

Spomenik - Fabianijev stolp, zgrajen leta 1936

se jih je v *Skaunci* dalo kositi), ki pa so sedaj, zasajene s smrekovim gozdom, pravi tujek v tem prostoru. Danes bi gotovo česa takega ne posadili. Vse težje sem zaznaval ostanke iz prve vojne, kaverne, jarke, narava je vse to že uspela prekriti, ponaraviti.

Občudoval sem bogato floro, zvončke zgodaj spomladi, pa pasji zob, trobentice, ruj jeseni … Včasih smo tu okrog iskali lepo oblikovane brinove grmičke. Če so bili pokončni in gosto poraščeni, so nam služili kot nadomestek za božično drevesce, ki jih v letih po vojni ni bilo mogoče kupiti, na na črno posekano smrekico pa se ni smelo niti pomisliti. A danes, v gošči, brin ne uspeva več, nima dovolj sonca in zraka. Vedno sem se ustavil ob edinstvenem studencu, pravi redkosti v tem kraškem svetu. Izvira na dnu okrog deset metrov globoke jame, špilje, in če zlezeš vanjo po dovolj obilnem deževju, lahko poslušaš podzemno bobnenje vode, verjetno toka, ki teče z Banjške planote proti Soči, delček pa pricurlja na dan na tem mestu.

Kolovoz se nato začne vpenjati preko velikih ploščatih skal, v katere so kolesa vozov vrezala kolesnice. Ko to gledaš, lahko pomisliš na muke tako volov kot njihovih goničev, s katerimi so vozove spravljali v hrib. Proti Preškemu vrhu (504 m) nato vodi širša makadamska cesta (navzdol prideš po njej do zaselkov Zagomila in Zagoro in se priključiš na soško regionalko pred Plavami) in nato po obnovljeni cesti do vrha Svete Gore (682 m). Ta zadnji odsek so zgradili tik pred drugo vojno kot dostop do mavzoleja na Vodicah, v katerega naj bi shranili pokojnega generala Maurizia Gonzaga, a jih je vojna prehitela.

Cesta ima še sedaj dobro ohranjene robnike in odtočne kanale, pred leti pa so jo še na novo utrdili in mi tako preprečili veselje, ki me je pred tem spremljalo ob hoji navkreber. Vedno sem namreč sam pri sebi stavil, da bom od Preškega vrha do Svete Gore uspel dobiti vsaj tri svinčenke, *balince*, kar je bilo po dežju enostavno, moral si le skrbno opazovati dna tolmunčkov, pa si jih zagledal. Včasih lepo okrogle, take kot so prileteli iz šrapnela, včasih pa zmečkane, scefrane, če so zadeli v skalo.

No, tokrat si na tako dolg pohod nisem upal. Odločil sem se za krajši, meni primeren sprehod po več ali manj položni poti od cerkve na Sveti Gori do Vrha sv. Frančiška. Pa že to je bilo skoraj preveč. Ko sem se približal pretvorniku ob pokopališkem zidu, mi je srce oziroma njegov spodbujevalnik začel nagajati. Spomnil sem se na patra Pascala, pred leti priorja svetogorskega samostana, ki naj bi, srčni bolnik s spodbujevalnikom, prav tako zaradi sevanja moral zapustiti Sveto Goro. Takrat tega nisem verjel, danes pa, po lastnih izkušnjah, verjamem. A sem kljub temu pot nadaljeval v upanju, da mi bo pomagala pozitivna energija Svete Gore, pa mi ni, kot mi ni na koncu pomagala niti »svetogorska pokora«, zeliščno žganje, ki ga pripravljajo svetogorski patri in ga prodajajo tudi v bifeju pod cerkvijo.

Kljub temu sem se vrnil domov z zanimivimi vtisi. Že zgodba o nastajanju cerkve je zanimiva, spodbuja domišljijo in željo po raziskovanju podrobnosti o cerkvi, o življenju v samostanu, o celem naselju, ki je postopoma zrastlo okrog njega, pa je bilo v prvi svetovni vojni vse skupaj popolnoma uničeno. Med letoma 1924 in 1928 je bila cerkev obnovljena oziroma kar na novo zgrajena (po načrtih goriškega arhitekta Silvana Bariča), okoliške stavbe pa le deloma. Pri njeni gradnji je sodeloval tudi moj *tata*, kar mi je večkrat pripovedoval in mi kazal vzhodni portal cerkve iz poliranega rdečega umetnega kamna, ki ga je moral kot zidarski vajenec na roke neskončno dolgo brusiti, saj strojev za ta dela takrat niso imeli.

Vzhodno od cerkve, tik na robu pokopališča, stoji repetitorski stolp, moj projekt iz leta 1968. Tja smo ga postavili na podlagi tehničnih kriterijev (še sprejemljiva lokacija, idealna je bila vrh zvonika). Bil sem v dilemi, ali naj pri oblikovanju objekta iščem sorodnost s cerkvijo oziroma njenim stolpom – zvonikom ali naj se odločim za sodoben objekt, ki naj odraža njegovo specifično funkcijo. Izbral sem slednje in nastala je transparentna betonska skulptura, nosilka linkov in anten, ki pa je sedaj v celoti iznakažena, zazidana in prizidana.

Svetogorsko pokopališče je rezervirano za stanovalce samostana in redke izbrance, ki so si uspeli zaradi takih ali drugačnih uslug pridobiti pravico do groba na tej častitljivi lokaciji. Od tu se lepo urejena pot najprej strmo spušča mimo bivše zgornje postaje gondolske žičnice, zgrajene

»Spomenik« spomeniku, postavljen leta 1949

Spomenik sv. Frančišku, postavljen leta 2004

leta 1968, a opuščene že po nekaj letih. Prvi idejni projekt za obe postaji sem izdelal leta 1963, že na zunaj naj bi izražale vsebino in funkcijo, obe sta bili z ukrivljenimi linijami, kot je bila ukrivljena nosilna žica gondole. Za strojni del smo angažirali projektanta predvojne žičnice, ing. Gnadlingerja, Avstrijca z Južnega Tirolskega. Z veseljem je sprejel naročilo, hitro sva se ujela, čeprav je bil starejši od mojega očeta.

Zanimivo je bilo tudi moje sodelovanje pri pripravi investicijskega programa za žičnico, občina je računala na državne ali celo mednarodne finančne vire, saj je postajal turizem, tudi verski, ena od perspektivnih gospodarskih panog. Izdeloval ga je dr. Srečko Lukman, ekonomist z gospodarskega oddelka občine. Za oceno predvidenega števila potnikov, s katerim naj bi utemeljili upravičenost gradnje, so seveda bili najbolj verodostojen vir patri s Svete Gore. Spraševala sva jih, koliko obiskovalcev je bilo pred vojno z žičnico in koliko jih je sedaj, ko morajo hoditi peš. Pa tudi, koliko obiskovalcev bi po njihovem bilo, če bi bila zgrajena nova žičnica. Osemdeset tisoč, so ocenili, kar pa je bilo premalo za ekonomsko upravičenost investicije. Zato sva jih še enkrat vprašala, ali se jim zdi 130.000 obiskovalcev, spodnji pozitivni minimum, še realno število. Seveda se jim je zdelo, bili so močno zainteresirani za žičnico, obljubili so, da bodo tudi oni poskrbeli za čim večjo promocijo in obisk. Na žalost pa je bilo v prvem letu obratovanja le nekaj manj kot 70.000 prevozov, v naslednjih letih pa je interes bistveno upadel (motorizacija je bila v hitrem vzponu, ne glede na slabo cesto se je na vrhu okrog cerkve ob nedeljah trlo avtomobilov), tako da so jo po šestih letih obratovanja zaprli. Kar pa me ni preveč prizadelo, saj ni bila zgrajena po mojih načrtih. Medtem ko sem bil pri vojakih, so drugi sprojektirali postaji, betonski škatli brez odnosa do okolja. Spodnja postaja je sedaj posrečeno predelana v gostišče, v zgornji pa so bila najprej stanovanja, danes pa služi krščanskemu *Mladinskemu centru Tau*. (TAU je črka T grške in hebrejske abecede, ki je frančiškanom služila tudi kot simbol križa).

Pred leti sem na enem od pohodov proti Frančiškovemu vrhu zagledal obnovljene italijanske napise iz časov, ko so na Frančiškovem vrhu postavili spomenik v prvi vojni padlim Italijanom. Napisi, ki so kar bodli v oči (nikoli nisem izvedel, kdo je dovolil njihovo obnavljanje, občutek sem imel, da nihče noče drezati v ta problem). Ti napisi so ponovno zbledeli, zdelo se mi je tudi, da jih je manj.

Opazil sem le tri, prvi, na začetku poti, je bolj posvetilo vojakom pešakom, ki so osvajali Sveto Goro (*AI FANTI D'ITALIA IL NOME DEL MONTE FU PRESAGIO E COMANDO DEL PRODIGIO DA COMPIERE - Italijanskim pešakom je bilo ime gore klic in ukaz za dokončanje čudeža*), naslednja dva pa sta me s svojo vsebino bolj pritegnila.

Na enem je v latinskih črkah (ki so jih uporabljali tudi za časa fašizma) napisano *VRRA' ROSSA IN CIMA A QUESTO MONTE STA L'AVRORA* in s podpisom *DA* (D'Annunzio), drugi pa je latinski rek *PER ASPERA AD ASTRA*. Za tega sem poznal pomen: *Preko trnja do zvezd*, zato sem si lahko predstavljal, da je bil priljubljen rek za dvigovanje morale v času prve vojne (med drugim ga sedaj uporablja za svoj moto tudi vesoljska agencija NASA), pomena prvega pa nisem mogel razvozlati. Vsebina je v prevodu jasna: *Hura, rdeča je zarja na vrhu te gore*. Predstavljal sem si, da je lahko tudi to spodbujevalni bojni klic, zanimalo pa me je, kako je ta klic nastal, zato sem se spravil k raziskovanju, seveda brez literarnega znanja in poznavanja Gabriela D'Annunzia (Poznam ga le po njegovem Vittoriale ob Gardskem jezeru, kot ekscentričnega intelektualca, privržence fašizma in Mussolinija, a hkrati neukrotljivega in neubogljivega tudi do Duceja). Končno sem na medmrežju odkril zbirko D'Annunzijevih pesmi *Isaotta Guttadauro ed altre poesie* (izšla leta 2009 kot ponatis pesniške zbirke iz leta 1886), v njej je pesem *Invito alla caccia* (*Vabilo na lov*), ki se v zadnji kitici zaključi takole:

"o voi, Donna Clara, alfine / discendete... Urrà, mia bella! / (Rossa in cima a le colline / sta l'aurora). In sella! In sella!" z vsebino, podobno napisu na kamnu, le z manjšimi spremembami.

Izpuščena je *mia bella, a le colline* je zamenjan z *a questo monte* in so dobili iz prigodne pesmi bojni klic, prilagojen Sveti Gori. Ga je oblikoval D'Annunzio trideset let po izidu originalne pesmi? Je sploh vedel za te spremembe? Zanimiva vprašanja, na katera mogoče že obstajajo odgovori, a jih sam vsaj za sedaj nisem uspel odkriti.

Frančiškov vrh (632 m) sedaj zaseda velik kip sv. Frančiška. Po moji oceni s svojo mogočnostjo ne odraža najbolje lika svetnika, vsaj tako ne, kot si ga predstavljam jaz: skromnega, poduhovljenega. Postavljen je na sredino kvadratne ploščadi, ostanka spomenika padlim italijanskim vojakom, z izredno zanimivo zgodovino. Spomenik je bil v resnici stolp, visok 26 m, spodaj ga je obkrožalo še osem stebrov, ki so oblikovali na tri strani usmerjeno ložo. Projektant spomenika je bil Maks Fabiani. Zgrajen je bil leta 1936, porušen pa 1. aprila 1949 kot maščevanje fašističnim skrunitvam partizanskih spomenikov na italijanski strani meje. Temu spomeniku so Italijani septembra istega leta postavili »spomenik« na goriškem gradu v obliki 3 m visoke makete (original le približno ponazarja, je brez vsakršne elegance, ki jo je izražala Fabianijeva zgradba – skulptura), na kateri so podatki o usodi svetogorskega spomenika. Še bi se rad sprehajal po Sveti Gori, odkrival njene skrivnosti in posebnosti, iskal pelin, ki ga je, tako pravijo tudi patri, vse manj, zaraščenost tudi njemu ne prija. Čeprav grenak, me še vedno spremlja njegov vonj, spominja me na tisto prvobitnost, ki sem jo občutil, ko sem, sam, takrat brez telefona, odkrival nove smeri, plezal po neprehojenih skalah, iskal najbolj direktno smer iz doline do cerkve na vrhu, bil prevzet od lepote in divjine, ki me je obdajala.

Tomaž Vuga

Osnovna šola Solkan - Vrtec

Teden otroka

Osrednja tema letošnjega Tedna otroka, ki je potekal prvi teden v oktobru, je bila »Skupaj se imamo dobro«.

V času PB smo med tednom izvajali različne dejavnosti, največ dela pa smo si dali opraviti s tiskanjem na jesenske liste. Te smo nanizali na vrvice in jih razobesili v šolski avli. Naše delo je pomočnica ravnatelja, ga. Heidi Jakopič, nagradila z jesenskim piknikom. Še nikoli nismo tako z užitkom pojedli jesenskega sadja, ki nas je čakalo na mizi. Res je – skupaj se imamo najboljše!

Učenci od 1. do 5. razreda podaljšanega bivanja smo aktivnosti ob »Tednu otroka« svečano zaključili z jesenskim piknikom v šolski avli.

Boža Hvala

Erika Grosar

Vse najboljše!

V torek, 25. oktobra, smo dočakali uradno odprtje prenovljenega vrtca enote Grgar. Za igriv in pester program so poskrbeli otroci iz vrtca enote Grgar ter učenci Podružnične osnovne šole Grgar. Povezovala ga je glasbenica Damjana Golavšek, ki je v polno dvorano vnesla veselje in razigranost. Slavnostni trak so prerezali ravnatelj Goran Bezjak, bivši ravnatelj Marijan Kogoj in župan Mestne občine Nova Gorica dr. Klemen Miklavič, ki so v svojih nagovorih poudarili, *naj bo v novem vrtcu sreča in veselje doma.*

Jerica Česnik Antler

Mi športamo

Dan slovenskega športa smo se odločili obeležiti tudi v Vrtcu pri OŠ Solkan. Skupaj z enotama vrtca Grgar in Trnovo smo 21. septembra obuli športne copate, si nadeli športna oblačila in z navdušenjem obiskali pokrito kotalkališče v Solkanu. Povabili smo različna lokalna športna društva (TCS, Kajak klub Soške elektrarne, ŠK Twist Nova Gorica, KK Perla, Goriško gimnastično društvo), ki so nam skozi igro in gibanje predstavila kolesarjenje, kajakaštvo, kotalkanje, gimnastiko in ples. Otroci so bili ob novih športnih spoznanjih iskrivo navdušeni, mi pa hvaležni za vso izkazano pripravljenost in sodelovanje.

Ob slovesu smo si zaželeli, da bi ob letu osorej zopet globoko vdihnili, napeli mišice in spet počastili dan športa.

Jerica Česnik Antler

Male sive celice v Ljubljani

Po uspešni in zelo zasluženi uvrstitvi naše ekipe, ki jo sestavljajo Gaja Boltar, Ivana in Blaž Bagon, v "studijski" del tekmovanja, smo se 7. oktobra skupaj s skupino navijačic in navijačev z avtobusom odpravili na RTV Slovenija. Tam nas je v petek popoldan čakalo tekmovanje z ekipo OŠ Jakoba Aljaža Kranj. Pot do Ljubljane je bila prijetna in prav vsak na avtobusu je bil dobre volje, radoveden, kako poteka tekmovanje na televiziji, kako zgleda notranjost studia in kako deluje voditelj. Seveda nas je vse zanimalo predvsem, kako se bodo odrezali Solkanci. Naši Gaja, Ivana in Blaž so v svojih pričakovanjih ostajali skromni, treme, ki bi jih ovirala, nismo zaznali.

Potem ko smo prispeli na RTV Slovenija, so nas televizijci otroškega in mladinskega programa prijazno sprejeli in nam razložili potek snemanja. Navijači in navijačice, opremljeni s transparenti in navijaškim navdušenjem, so se posedli na tribuno vijoličnih, naši trije junaki pa so se s pomočjo voditelja pripravili na snemanje. Kmalu je šlo zares. Tekmovanje je bilo napeto. Močno smo navijali in se veselili vsake priborjene točke v vseh delih tekmovanja. Gaja, Ivana in Blaž so delovali kot dobro usklajen tim, uspešno so preskakovali ovire in zmagali. Naslednjič se bomo pomerili z OŠ Šmarje pri Jelšah.

Barbara Stožir Curk,
psihologinja in mentorica tekmovanja

Miklavževo druženje

V torek, 6. decembra, nas je v šolski avli čakalo posebno presenečenje. Avla je bila praznično okrašena z novoletnimi okraski, na sredini se je lesketala božična smrečica. Priredili so nam Miklavževo druženje.

Učenci od 1. do 5. razreda so v času podaljšanega bivanja skupaj z učiteljicami in s pomočjo prostovoljcev pridno izdelovali okraske, s katerimi je bila obogatena šolska avla in hodniki. Za pridno in ustvarjalno delo smo bili nagrajeni z druženjem v šolski avli, kjer nas je pričakala gospa pomočnica ravnatelja. Pozdravila nas je in se nam zahvalila za odlično opravljeno delo. Sledil je ogled risanke Palčič, ki na svojem potovanju sreča igrivega psa, pade v reko, pobegne iz labodjega gnezda in skoraj konča na ognju v kaminu, a na koncu se mu le uspe vrniti domov v družinsko drevo. Po zanimivi risanki smo imeli skupno malico in se zadovoljni ter polni novih doživetji odpravili v matične učilnice. Naš trud je bil bogato poplačan.

Vtisi učencev 3. b:

Melani: Risanka Palčič mi je bila zelo lepa. V šolski avli nas je bilo veliko, vsi učenci od 1. do 5. razreda. Zelo sem se zabavala.

Nejc: Meni je bilo všeč, ko je bila pojedina. Najboljši so mi bili arašidi.

Leon: Mi je bilo zelo všeč, ker je bilo veliko okraskov in je bila avla zelo lepo okrašena.

Rok: Bila je zelo lepa risanka. Najbolj všeč mi je bilo, kadar je Palčič rekel: "Jaz sem Palčič, ne pa veja, rad bi šel v družinsko drevo." Všeč mi je bilo, da je bil srečen konec.

Erika Grosar, besedilo in

(Ne)znani Solkanci

Zapisan motociklizmu

Martina Misa poznam pravzaprav že lepo število let preko brata Zvoneta, ki ju je družilo skupno zanimanje za starodobni motociklizem, zlasti pa za stare motorje in njihovo obnovo. Sam pravi, da se je od njega veliko naučil, posebej pri obdelavi kovin.

Martin Mis je sin znanega »ljudskega« zdravnika prim. dr. Dušana Misa, higienika, čigar izvor po materini strani je iz solkanske hiše, imenovane Doljakovina, mama pa izvira iz hiše Klemenčičevih v Solkanu.

Vse življenje je tesno povezan s starodobnim motociklizmom. Skoraj vsak konec tedna je tekmoval na kakšni cestno hitrostni dirki, tako gorski kot krožni.

Lokacije: Meblo Nova Gorica, Vrabče, Goričko, Šmarjetna gora pri Kranju, Križna Gora pri Škofji Loki, Vransko, Tabor na Štajerskem, Portorož, Lokev na Krasu, Trbovlje, Mobi krog na Dolenjskem, Malkovec.

V tujini pa: Oroslavje, »Grobnik«, Zeltweg, Monza, Vallelunga pri Rimu, Misano, Perugia, Varano, Mugello …

Kako ste pravzaprav ljubitelji motociklizma organizirani?

Delujemo v okviri AMD Gorica kot sekcija KKT (Klub klasične tehnike) s poudarkom na izjemni zbirki Tomosovih dirkalnih motociklov, ki je bila ustanovljena v prejšnjem tisočletju. Zbirka se nahaja v muzeju v Novi Gorici (oskrbnik Egon Fornazarič). Z nekaterimi dirkalniki vsako leto avgusta obeležujemo spomin na cestno hitrostne moto dirke (tudi avtomobili) po ulicah Nove Gorice, ki so se odvijale v davnih sedemdesetih letih. Zadnja je bila leta 1971. Proga poteka po skoraj isti trasi kot nekoč. Beležimo že dvanajsto obletnico te prireditve. Vsekakor moram omeniti Mirana Mozetiča, profesorja na ŠC Nova Gorica, ki je glavni motor teh prireditev.

Aktivno se udejstvujemo tudi pri projektu Muzeja starodobne premične tehnične dediščine. V zvezi z omenjeno avgustovsko prireditvijo, ki poteka pred občino Nova Gorica, smo te dni dobili pomembno nagrado s strani FIVA (Mednarodne zveze za starodobna vozila) in to za najbolje organizirano prireditev v Evropi.

Martin Mis in Marinko Pintar

Kako se je začela zgodba z motorji?

Leta 1967 smo bili s starši na obisku na Oslavju pri daljnih sorodnikih. V seniku pri hiši sva z bratom našla zapuščen moped znamke Gloria (Milano), ki je tako postal moj prvi motor. Napolnili smo zračnice in ves srečen sem se na njem spustil po klancu z Oslavja do Pevnskega mosta. Tristo metrov od tam je živela moja teta, kjer sem svoj zaklad pustil, kajti preko meje ga nismo mogli pripeljati. Že naslednji dan mi ga je sestrična kot italijanska državljanka »prešvercala« preko meje v Solkan z uporabo pedal, seveda jo na meji ni nihče nič vprašal. Domov se je vrnila preko drugega mejnega prehoda (»bloka«). Starodobni moped letnik 1948 se je kmalu peljal v Ljubljano, kjer sem živel. Znanec mehanik je rekel: »Ga bomo že zrihtali.« In ga tudi je. Vsak seveda v tistih časih ni imel takega mopeda. Na nek način je bilo to simbolično, Gloria namreč pomeni Slava, in to je bil moj začetek. Kar zagrabilo me je. Motor je imel slabe pnevmatike. Skoraj vsakodnevno sem jih moral *flikati*. Takrat sem si želel, da bi jih *flikal* le enkrat na teden, ne pa vsak dan.

Zelo me je zanimala tehnika, predvsem moto mehanika. Kasneje sem se osredotočil pretežno na precizno finomehaniko in ugotovil, da je njena najvišja stopnja v urarstvu.

Za to je potrebna delavnica?

Uredil sem si jo v stari hiši pri svoji mami v Solkanu. Tam preživim ogromno časa, še posebej odkar nisem več v delovnem razmerju.

Ena od novogoriških dirk

Kaj trenutno delaš?

Poleg skrbi za zbirko zapestnih časomerov restavriram večje število starodobnih motorjev, in sicer omenjeno Glorio, TZ dirkalno Yamaho letnik 1974, nekaj zelo starih Lambret. Skrbim pa tudi za brezhibno delovanje sinovih PITBIKE dirkalnikov.

Kako pa vse to združuješ, zmoreš?

Zmorem pač tako, kot sem si zadal, ker je to bolj enostavno zaradi logistike. Imam mnogo prijateljev, ki mi tudi navdušeno pomagajo pri finiširanju posameznih elementov (struženje, rezkanje, varjenje, peskanje, niklanje, kromiranje …).

Verjetno si vsepovsod razpredel mrežo ljubiteljev in somišljenikov pri ohranjanju te premične tehnične dediščine?

Poudarek je zlasti na prijateljih v Italiji, na Hrvaškem … Sodelujem tudi z Anglijo in Nemčijo. Medsebojno si pomagamo z informacijami. Pri obnovi na tem področju je potrebno obvladovati veliko specifičnih in specialnih znanj, ki jih danes poznamo vedno manj, npr. izdelava sedežne prevleke iz usnja, specialna kleparska dela, npr. izdelava izdelka s točno določeno obliko.

Si tudi tekmoval na cestno hitrostnih dirkah?

Začel sem leta 1980 z udeležbo na državnem prvenstvu CHD – moto (Cestno hitrostne dirke) v nekdanji Jugoslaviji z Yamaho TZ 250, ki je trenutno v fazi restavriranja, in bo postavljena na cesto avgusta 2023 pred občinsko stavbo Mestne občine Nova Gorica. Aktivno sem dirkal 28 let kot tekmovalec AMD Nova Gorica. Tekmoval sem v kategoriji imenovani Classic Racing v razredu do 250, 350 ccm, in tudi v višjih razredih. Zadnjih 6 let pa s Fornazaričevim zelo hitrim Tomosovim 50-kubičnim dirkalnikom.

Je bila v teh dolgih letih kakšna hujša izkušnja?

Neljubi dogodek, pri katerem je trpela ključnica, se mi je zgodil v Vallelungi pri Rimu, kjer smo piloti na prvih treh mestih (bil sem na drugi poziciji) grupno padli (prvemu je blokiral motor). Vsi trije smo leteli po zraku s hitrostjo približno 110 km/h in oba sopilota sta končala v mavcu, jaz pa sem jo odnesel zgolj s počeno ključnico. Motorji so bili popolnoma razbiti. Mislil sem celo, da ni nič hujšega, proti domu sem celo sam sedel za volan kombija, vendar sem po nekaj 10 prevoženih kilometrih ugotovil, da ne bo šlo naprej, in do doma se je za volanom namučil prijatelj Egon Fornazarič. V karieri sem imel manj kot 10 padcev, enega celo pri hitrosti 190 km/h, a se nisem poškodoval, kar pomeni, da je poleg sreče treba imeti pri padcu tudi kanček spretnosti.

Kolikokrat so ti na tekmovanjih okrog vratu namestili lovorike?

Naj ne zveni kot samohvala, toda police, kjer se pokali za osvojena prva mesta nahajajo, se dobesedno šibijo.

S katerimi motorji si osvajal nagrade?

To so bili Ducati 250, Aermacchi Ala d'Oro 350 (v pretežni meri z doma izdelanim okvirjem) – v tesnem sodelovanju s kolegom Miroslavom Lipičarjem, petdeset kubični Tomos D6 (maksimalna hitrost le tega je bila 170 km/h)

Katera dirka se ti je najbolj vtisnila v spomin?

V stilu »Prišel, videl, zmagal« je bilo na dirkališču Reka. Bil sem na dopustu v Nerezinah na otoku Cresu, od tam dobesedno skočil na Grobnik, odpeljal dirko 350 ccm, zmagal, in se vrnil na počitnikovanje.

Kdaj si nehal?

Ko nisem bil več finančno kos tej dejavnosti. Finančna podpora je vedno bolj usihala, kar se je zgodilo okoli leta 2008.

Kaj te pa sedaj najbolj zaposluje?

Restavriranje, kar pomeni temeljito poznavanje starodobne tehnike, ki se začne s kompletnim razstavljanjem motocikla na vse prafaktorje, obnova ali izdelava vsakega dela posebej, sledi sestavljanje posameznih sklopov in končno celostna montaža in preizkus. Včasih se namreč tudi kaj ponesreči, in začeti je treba znova, dokler se ne odkrije napaka. Toda ko se motor pri prvem ali drugem poizkusu zažene, je to fantastičen občutek, ki govori, da je bilo delo dobro opravljeno. Še lepše pa je opraviti prvo testno vožnjo. Zadnja uspešna vožnja, ki sem jo opravil na Lambretti, je bila izvedena od Solkana do Štanjela. Običajno so testne vožnje krajše.

Kaj bi bralcem Solkanskega časopisa še povedal za zaključek?

Zavedajmo se bogastva premične tehnične dediščine, ki ga imamo mi vsi (bodimo pozorni in ne zametujmo starih motociklov, za katere morda mislimo, da so dobri le za odpad in so nam mogoče v napoto). Upajmo, da se bo v kratkem uresničil projekt Muzeja tehnične kulture v Novi Gorici. Aktivnosti so v teku.

Za kakršno koli informacijo ali sporočilo je pravi naslov AMD Nova Gorica.

Hvala lepa za zanimiv pogovor.

Darinka Kozinc

Izpod peresa

Skrivnosti izvirov v Solkanu

Palač, fotomontaža: Sašo Batič

Rodila me je voda, v njej sem plaval še v materi, ne da bi vedel, da je sonce rumeno, zemlja okrogla. Dotikala se me je nežno, še preden me je materina roka pobožala, da, še preden so me označili z imenom, še preden je ura začela odštevati dotik z življenjem. Spremljala me je do prvega joka, čutil sem njen zadnji dotik in objem, odšla je ponižno, tako kot je prišla, in zdi se mi, da je hotela še nekaj reči.

Ko sem bil še majhen, se mi je zdelo, da je bila Soča bolj razposajena, igriva, čista, neobremenjena, postavljala se je s svojo vitkostjo, oblečena v zeleno modrino s sveže belimi volančki in bisernimi odsevi. Z glasnim žuborenjem nas je opozarjala, da v sebi čuva nedolžnost krasne hčere planin, ki ji ni enake pod soncem.

Solkanski most, skoraj arogantno lep, slok in ponosen na poslanstvo jo je varoval pred sikajočimi, sajastimi in na pol gorečimi ogorki sopihajočih *čufarc*.

Na postaji je kurjač dobro zakuril, da ne bi zmanjkalo pare in korajže, ko je lokomotiva počasi in previdno drsela po mostu naprej v Soško dolino.

Skozi okna lesenih vagonov so zijale podobe radovednih obrazov, ki so skrbno iskali oporo v zidanih kamnih in železni ograji pred prihajajočim pogledom v globino. Spraševali smo se, kje neki skriva plen, ki so ji ga vsilili v prvi svetovni vojni, ko so most porušili. Vse lepe štirioglate kamne nabrežinskega školjčnega apnenca le niso spet zložili v most in kakšen kos kovane ograje še vedno leži skrit v strugi.

S temi besedami sem kot mladenič opisal rojstni Solkan. Minilo je pol stoletja, odkar bregovi Soče niso več moje zatočišče, odkar sem se potikal po ruševinah mlina, poznal poimensko vsako skalo ob bregu, vsako visoko drevo z vrezanimi začetnicami. Med drobnim naplavljenim peskom smo venomer iskali ploščate kamne, *špljake,* ki smo jih spretno metali tik nad gladino, da so se čim večkrat odbili od vodne površine in pri tem na glas šteli dotike in pljuske.

Kaj mi je hotela sporočiti voda ob mojem rojstvu, se sprašujem še danes, morda se je upravičeno zbala, da se bo po tisočletjih neokrnjenosti prostor močno spremenil, ko bo v imenu napredka človek posegel v njeno čistost, izrabljal njeno silo in pojil lakomnost in požrešnost množic. Vse to brez kančka sramu, dokler še zadnja kapljica ne priteče iz vodovodne pipe. Naši predniki so uporabljali vodo naravnih izvirov, studencev, potokov iz solkanskega naravnega okolja, danes se bahamo z neokusno klorirano vodo v vodovodnem omrežju ali pa zlivamo vase vodo iz plastenk vseh mogočih oblik, barv in provenience. Naši predniki so se lahko umivali in kopali na *Glušterci*, danes je imenitneje, da se zlekneš na *parapet* in srebaš kokakolizirane pijače in ob tem poslušaš zvočno šumske kompozicije v ritmu propagandnih poslastic. Za čistost zvoka nam zagotovo pomagajo še *fensi* slušalke, da ja ne bi poslušali simfonije naravnih zvokov okolja, na žalost prepletene z zvonjenji iz mobilnih 5G-jevskih naprav in praskanji po ekrančkih z eksotično vsebino.

V tako kratkem času, v nekaj desetletjih, smo uspeli korenito spremeniti naravni habitat v tehnološko arhitekturno džunglo v zadnjih izdihljajih pred raztrosom lastnega pepela. Verjetno prednjačimo v količini uporabljenega gradbenega materiala in pobarvanega pleha na prebivalca v Evropi. Komunalni tovornjaki komaj zmorejo odnašati prenapolnjene kontejnerje, za odvrženimi plastenkami in *piksnami* se ne oziramo več, mimoidočim še na misel ne pride, da bi jih odstranili, tudi pasjih iztrebkov je vsak dan več po pločnikih in zelenicah.

Vsak državljan zmore proizvesti pol tone odpadkov na leto, milijon ton odpadkov vsako leto v naši podalpski deželici. Sprašujem se, kako in kam jih odvržemo, kako vtisniti odtis neozaveščenega onesnaževalca. Namerni kaos na tem področju velja v Evropi samo zato, da velike bogate države pošiljajo

Anton Gvajc, Vodnjak v Solkanu, Narodna galerija, Ljubljana, fotograf Janko Dermastja

v revnejše in dlje na jug vlakovne kompozicije industrijskih odpadkov, ki jih na pol skrivaj enostavno zakopljejo v zemljo ali odvržejo v morje, brez sramu, čistost vesti si kupijo s simboličnim plačilom. Tudi čez Solkanski most vozijo zaprti, plombirani vagoni sumljivih vsebin v obe smeri. Še večji udarec je uradni statistični podatek, da vsak dan v Sloveniji zavržemo 1000 ton organskih odpadkov, ostankov prehrane v vrtcih, šolah, menzah, gostilnah. Ne zmorem si predstavljati letnega volumna in teže 365 tisoč ton zavržene hrane, še manj velikosti problema odvoza, sežiganja in uničevanja v velemestih. Le majhen delež se reciklira že zaradi namerno neustrezne zakonodaje.

Bregove Soče smo pogozdili z asfaltnimi kolesarskimi stezami, površina je tako postala bitumensko črne barve, da se lahko izživljamo z risanjem v belo pobarvanih cestno kolesarskih oznak. Bolj zaradi bahavosti kot same varnosti smo *naštampali* logo kolesarčka na vsakih 30 metrov. Ko jih prešteješ 10, si že v bližini kolesarske postojanke z mizo in klopmi za počitek in s trodelnim mini košem za ločevanje smeti, kamor lahko odvržeš kvečjemu nekaj vrečk odpadkov in vprašanje je, kdaj jih bodo praznili. Le zakaj Japonci nimajo košev za smeti na cestah in pločnikih, sem se spraševal, ko sem hodil po pločnikih Tokia. Odgovor sem spoznal, ko sem na večjih križiščih opazil klopce za kajenje, cigaretni pepel so kadilci stresali v škatlice, ki so jih nosili s sabo. Nobenemu ni padlo na pamet, da bi stresal po tleh ali vrgel na tla robček ali ogorek. Enake kolesarčke smo natisnili tudi na betonsko makadamski podlagi svetlo peščene barve, ki se vije med kmetijskimi površinami solkanskega polja. Naj se ve, da smo porabili evropski denar za ogled ruralnega vrta, če si sposodimo asociacijo z živalskim vrtom, ampak v tem primeru so vloge zamenjane, narava opazuje mimoidoči živalski vrt. Na novem traktu kolesarske steze, ki pelje mimo pasje telovadnice pri bivšem mejnem prehodu in se nadaljuje ob meji do Trga Evrope, so na površino posuli prosojne svetleče lomljene kamenčke, ki se v mraku svetijo v bledo zeleni barvi, očitno z namenom *fensi šmensi* učinka, a kaj ko se v maltno mleko niso prijeli in pešci so jih nekaj dni po odprtju nabirali kot školjke v pesku. Takih projektov Evropa sploh ne bi smela sofinancirati. Obdelane kmetijske površine, vinogradi in sadovnjaki niso mestni parki in pasja igrišča, sprehajalci si ne morejo kar poslužiti grozda merlota, pesti češenj ali šopa radiča samo zato, ker pelje kolesarsko sprehajalna pot skozi njive in sadovnjake.

Že od pamtiveka je bil zaradi geografske lege, stičišča ob vznožju Sabotina, Sv. Gore, Škabrijela in globoke struge reke Soče primeren kraj za bivanje. Pisni viri izbrskanih iz arhivov in knjig po pričevanju zgodovinarja dr. Jerneja Vidmarja Bašina vsebujejo zapise o razvalinah gradu pri izvirih že iz davnine. Na območju pod Sv. Katarino, današnjim Kekcem, kjer se novozgrajene hiše že zajedajo v vznožje hriba, je bilo nekoč kar nekaj pomembnih vodnih izvirov za preskrbo solkanskih vodnjakov, polj in plemiških vil.

S sodelovanjem učencev OŠ Solkan pod vodstvom Mojce Milone in Jerneja Vidmarja Bašina smo se pred kovidom dogovorili, da pokukamo v skrivnosti solkanskih izvirov. Epidemija nas je upočasnila, vendar smo le uspeli obiskati želene skrivne kotičke in nastal je zanimiv video dokumentarni film, ki pripoveduje o življenju in zgodovini izvirov, obogaten s starimi fotografijami in posnetki trenutnega stanja.

Vstopili smo v Palačev studenec, trepetajoča svetloba leščerb je osvetljevala obokan hodnik in vodne prekate v notranjosti, vzdušje in pripoved sta navdihnila našo domišljijo. Kamnita zgradba polkrožne oblike stoji ob poti proti kamnolomu, nekaj metrov nad križiščem, pa skoraj nihče ne ve, da je bil to pomemben vodni vir za severni Solkan in dvorec Palač, ki so ga v šestdesetih letih porušili skupaj s cerkvico sv. Roka ob pokopališču. Kasneje je tu nastalo večstopenjsko gradbeno skropucalo z navezo nadvoza na osimski most v Brda in dvojnim nepraktičnim križiščem z obvoznico. Z vidika varstva

Brv in mlin, fotomontaža: Sašo Batič

kulturnozgodovinske dediščine je bila za naš kraj storjena nepopravljiva škoda, saj so kar tri pomembne zgradbe stoletja kljubovale času in vojnim vihram, sicer delno poškodovane, a ne toliko, da se jih ne bi splačalo ohraniti. Sprašujem se, zakaj so se stoletja stari zapisi o pomembnih lastnikih dvorca Palač in znameniti cerkvici sv. Roka v povezavi s tolminskim puntom iz leta 1713 ohranili v raznih knjigah, arhivih,

Dušan Bašin in učenci

zemljevidih in učbenikih. Če smo za vsako pomembno osebnost s solkanskim poreklom sposobni postaviti obeležje in kopico novih skulptur in spomenikov, zakaj ne obudimo zgodovinske vrednosti starega jedra, Kloštra, Palača, cerkve sv. Roka, tudi v smislu prihajajoče Evropske prestolnice kulture 2025. Najbrž je temu botrovalo dejstvo, da so bili objekti v nasprotju s tedanjo vizijo izgradnje mesta Nove Gorice in njenih prometnih vpadnic, saj je imela postavljena tabla za označevanje krajev v nivoju Solkanskega mostu oznako Nova Gorica. Rodil sem se v tedanji Novi Gorici, čeprav je pod hišno številko na tablici pisalo Cesta IX. korpusa.

Obvoznica je presekala ali zelo okrnila pretok vode na celotni trasi od Ščeden do pokopališča. Presahnili so mnogi izviri in studenci. Tudi frančiškanski izvir Zagrad iz leta 1700 nad koritom, kjer so krajanke prale perilo, komaj še curlja, poletja pa so vedno bolj vroča in dolga.

Potok Pahara izvira pod robom kamnoloma, pod viaduktom obvoznice nad cerkvijo je speljan v kamniti obokan tunel, voda teče pod Plenčičevim trgom in naprej pod vodnjakom na Srebrničevem trgu z izlivom v Sočo. Na parapetu pod Kajak centrom nam je eden izmed najstarejših Solkancev, Dušan Bašin, pripovedoval o spominih na pol podrte zgradbe trinadstropnega mlina, papirnice in zajezitve Soče. Ob koritu nad šolo je Gracijana Hvalica pripovedovala, kako so včasih prale in navdihnila učenko, da je poskusila *splahnavati* in ožemati, Ivan Komel John pa je z žalostnim glasom opozoril, da pri gradnji obvoznice niso bili niti malo pazljivi na opozorila krajanov in so večini izvirov povzročili nepovratno škodo.

Tudi Jožko Leban na Plenčičevem trgu pri cerkvi je poudaril, da je z gradnjo novih hiš voda v koritu presahnila, zato ga je preuredil v cvetlično korito, spominja pa se, da je voda iz korita oskrbovala velik del okolice, v njem so tudi perice splakovale perilo.

Projekcije video filma Skrivnosti izvirov v Solkanu s komentarjem bomo s sodelovanjem Krajevne skupnosti, društva RIRDS, Osnovne šole Solkan in z drugimi organizirali na več lokacijah. Tudi v Mizarskem muzeju, v kolikor bo urejeno ogrevanje, bo možen ogled filma po tematskih poglavjih s pogovori sodelujočih v sklopu niza krajših prireditev Zgodbe pod stoletnim orehom.

Miran Brumat

Andrejeve anekdote

Parlami d' amore

Kər je Marija Čelik praznavala nu okruəglu obljətəncu rojstva u oštariii pər Oučarji na Trnuəvəm, mə je prosila, če prpeljem səs sabu Marjuču Lipičar,sa sə djəllə ukop u pisarni na Autoprometi. Drugo jutro sju

sodjəlukə prašalə, kəkuə je blo. Marjuča jəm je odgovorila: »Ura je bla oku adnejstə, kər smo otpeljali. Andrej je užgau radio an lepuə uəzu pruəti duəmu. Kər smo pəršli na Prjəvalo, je zapelju djəsno na parkjərno mjəsto, ustavu motor an reku: »Marjuča, poglədi, kəkuə lepuə utripajə lučkə u stari Gorici. U tistəm momenti je Tino Rossi zapoju po radjoti »Parlami d' amore Mariu'«. Puncə, na muərem vam povet, kəkuə lepuə mi je blo pər duši u tistəm momenti. Puncə pa: »Ma je padu tudi kajšən poljupčk?« Ona pa: »Ma ki česte prčakavat od obljupkota.«

Kafe brez tondiča

Səm mjou kajšnih šest ljət, kər mə je teta Marička ən popudən peljala na obisk h soji veliki prijatəlci žnidarci Juti Gruzovinavi, ki je stala na Potuəki. Postrjəgla nas je səz bjəlim kafetəm. Səs tetu smo pohitjəli damu, zatuə ki sə je nahitro pooblačilo an je kazalo na nevihtu. Kər smo bli damə, sə je záčəlno bliskat an grmet. Jəst rastolmačim doməčim: »Krega Buəhc gospodičnu Jutu, zatuə ki mi

ni dala šalcə kafeta na tondiči, ku ju je dala teti Marički.«

Adnə uratə previč pər hiši

Muəj šef Stanko Božjak mə je ən dən prašu: »Dreja, kəkuə je u novi hiši?« »Ja

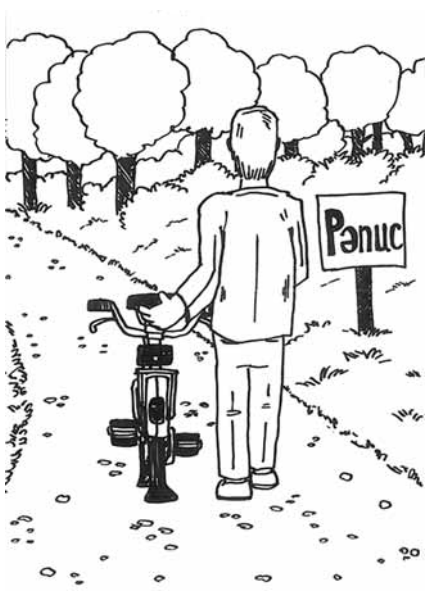

lepuə.« sem reku an še, da zdej berem bukvə od dr Antona Trstenjaka »Človek in sreča«. Ən da mi je dalo misəlt zapisano, da je na usaki hiši tə faler, da jəma tudi adnə uratə previč, ən tuə tistə, ki tə buəjə skuəznjə odnesli na žegən. »Dreja, bejži večkat pohajet po Pənuci, da na buəš mislu na takə reči,« mi reče. Čes kajšən tjədən səm mu reku: »Stanko, učera səm šou u Pənuc, ku ste reku. Ku səm sə prpelju do Šajb, mi je spuščalo kuəlo, da səm mogu pərhodit damu səs kuələm u rəki,« on pa: »Sa ti jəst nisəm reku, da bejži səs kuələm u Pənuc.«

Rožni venc

Pərnas damə smo večkat use do konca drugə svetounə zvečer molili rožni venc. Ponavadi səm jəst ku pridən strežnik pər məšah damə molu rožni venc naprej. Ku bi mogu molit »ki je v nebesa šel«, smi je zareklo an

səm zmolu »ki je u nebesa uteku«. Moja teta Marička, ki je bla močno pobuəžna an je usako jutro šla h məši, je zakrčala na moju mamu: »Marija, a si šlišala, ki je molu?« Mama, šaldu trudna, sa je tisti dən poməgala žət šenicu pər tati od Albina Skubina, je umjəs numəlo zakinkala an ni vjədla, za ki sə grə, je rekla: »Ne, nisəm šlišala,« teta pa »Səvjəda, kər je kej važniga, ti ənkuli na šlišiš na tisto uho.«

Razbivanje loncu

Pot Italju smo usaku sabuətu hodili na »sabato fascista«. Adnu sabuətu u ljəti pa sə njəki Sukenci radi šli na Lokvə pret hotel Winkler, čjər sə fašištičnə organizacijə nardilə tuə srečanje. U tej jəgri sə natəgəlni ən štrik tri metrə visoko səz drjəva na drjəu. Na ta štrik sə objəsli nih sedəm lončenih loncu. U teh loncah sə blə nagradə. Ponavadi pa sə u dva al tri loncə napunli uədu namjəsto nagrad. Tisti, ki sə je pərjavu, smu zvəzali oči, mu dali ən kouc u rəkə an ga peljali do štrika. Ta je začnu udrihat səs koucəm po zraki, da bi razbiu lonc an pobrau nagradu. Narbol ssə

əldje smejali, kər je duə udaru po lonci, puhnəm uədə, da ga je vsiga oblila.

Təkuə ssə nu sabuətu otpravla na Lokvə tudi dva Sukenca, rojena oku ljəta 1912, Toni Janko an Rike Košo. Tistu sabuətu je tudi bla djərka səs kuəlami, duə pride prej na Trnuəvo. Toni Janko je pojòu zjutro za muəč več jajc, ki smu nardilə slabo. Po tej djərki sə Sukenci zložli nu pjəsem, ki sju zapojeli po melodiji Trieštinu: »E anche il tram de Opcina xe nato disgrazia.« Šla pa je təkuə:

E anche Toni Janko e un grande corridore, arrivando a Ternova, buttava tutto fuora.

Ən tudi Toni Janko je ən velik tekmovauc, sa kər je pərgonu na Trnuəvo, je usə skozlu uən.

Andrej Černe
Gorazd Perko, karikature

Hotel Sabotin

Praznično v Hotelu Sabotin

Preprosto zaslužimo si, da praznične trenutke in občutke doživimo z bližnjimi, letos končno v bolj sproščenem vzdušju. Ob skodelici odlične kave in sladkih grižljajih, na malici s sodelavci, umirjenem družinskem kosilu ali večernem srečanju s prijatelji za isto mizo. Ne spreglejte namigov za praznično zabavo okusov v Hotelu Sabotin.

Miklavž je prinesel novo kuhinjo

V začetku decembra so v Hotelu Sabotin uspešno zaključili celovito prenovo kuhinje. Dela so se lotili temeljito: od novih elektroinštalacij in razsvetljave, vodovodnega in prezračevalnega sistema do najsodobnejšega termičnega bloka ter hladilnih komor. Novega delovnega prostora so se najbolj razveselili kuharji, ki so zavihteli kuhalnice v zadovoljstvo vseh gostov. Funkcionalnejša in energetsko učinkovita kuhinja deluje v skladu z zavezo hotela k udejanjanju trajnostnih praks, ki jih potrjuje tudi certifikat Zeleni ključ.

Mmmmm, božično kosilo

Ko se bo božično jutro prevesilo v dan, se lahko brezskrbno odpravite na kosilo v restavracijo Hotela Sabotin. Tu se lahko ob izbranih prazničnih jedeh prepustite čarobnemu vzdušju in preprosto uživate v družbi najbližjih. Božično kosilo s pozdravom iz (nove) kuhinje in 4 hodi (34 evrov na osebo) le rezervirajte vnaprej, s klicem na tel.: 05 336 5200.

Poskrbeli so tudi za menije za najmlajše goste, ki bodo z zabavnimi imeni in okusi prepričali še tako zahtevna in lačna mala usta. In ko se bodo najmlajši okrepčali, lahko svojo energijo sprostijo na igralih, ki se nahajajo na ograjenem igrišču, neposredno ob hotelski restavraciji.

Zaplešite prvi ples novega leta v Sabotinu

Če ste razpoloženi za druženje s prijatelji in ples, na prvi večer novega leta ne smete zamuditi dogodka v Hotelu Sabotin. Za tradicionalni novoletni ples bo v ponedeljek, 1. 1. 2023, od 19. ure dalje, s paleto tujih evergrinov, dalmatinskih melodij in nepozabnih slovenskih popevk poskrbel Simon Duo Band. Spretni kuharji pa bodo pripravili pravo kulinarično razvajanje z izbranimi jedmi: aperitivu in pozdravu iz kuhinje bodo

sledili še 3 hodi ter zaključek s slastno novoletno kremno rezino. Cena večerje s plesno glasbo v živo znaša 35 evrov na osebo, potrebne so predhodne rezervacije (t 05 336 5200).

Pozdrav novemu letu s specialitetami šumadijske kuhinje

V začetku novega leta v Hotelu Sabotin tradicionalno zadišijo številne kulinarične posebnosti Šumadije (*pleskavice, kajmak, goveji pršut, polnjene vešalice v mrežici, odlične baklave in slivovo žganje…)*. Tako bo tudi med 12. in 15. januarjem 2023, v času, ki sovpada s praznovanji pravoslavnega novega leta.

Vse dni v letu … Hotel Sabotin za vse obiskovalce ostaja idealna postojanka za malice med delavnikom, za nedeljsko umirjeno družinsko kosilo z jedmi *»po domače«* ali zaključek dneva s slastnimi picami, po športnih podvigih v okolici. Tudi v letu 2023 bo v hotelski avli na ogled več različnih razstav lokalnih ustvarjalcev, zato vabljeni na obisk vse dni v letu.

Lavra Peršolja Jakončič

V spomin

Pavel Paravan

Začetek oktobra je svojo življenjsko pot v 87. letu zaključil Pavel Paravan. Rojen je bil v Bodrežu. Obiskoval je srednjo strokovno šolo za notranje zadeve v Ljubljani. Vojsko je služil v mornarici kot radiotelegrafist. Po odsluženem vojnem roku se je zaposlil pri policiji, na oddelku za zatiranje kriminala. Takrat se je tudi preselil v Novo Gorico, kjer si je z ženo Adrijano ustvaril družino. Imela sta dve hčerki in kasneje štiri vnuke. V Solkanu sta obnavljala domačijo žene Adrijane, kamor sta se tudi preselila ter preživela preostanek življenja.

Na policiji je najprej delal kot uslužbenec v pisarni, nato pa je postal inšpektor, leta 1980 pa je zasedel mesto vodje sektorja za kriminalistično tehniko v Novi Gorici. V devetdesetih letih se je upokojil, vendar je ostal družbeno in delovno aktiven.

Pridružil se je članom Kluba Maksa Pirca, bil je član lovske družine Anhovo, dva mandata član sveta krajevne skupnosti Solkan, kjer je vodil komisijo za upravljanje pokopališča, pozneje pa aktivno deloval kot član komisije. Poleg tega pa je bil tudi član komisije za stike z zamejstvom. Takoj po ustanovitvi se je pridružil turističnemu društvu Solkan.

Zadnjih dvanajst let pa je bil tudi član pevskega zbora Slavec iz Solkana. Rad se je družil in spoznaval nove ljudi in delil svoje veselje s svojimi prijatelji.

Kot član upokojenskega društva je mnogo potoval in se udeleževal raznih izletov in prireditev.

Vedno je rad priskočil na pomoč pri pripravah raznih dogodkov, ki so jih društva prirejala.

Za vsa svoja dejanja je prejel razne pohvale, priznanja in medalje: od predsednika SFRJ zlato medaljo dela, predsedstvo SFRJ mu je podelilo srebrni venec za red dela, republiški sekretariat za notranje zadeve mu je podelil bronasti znak za zasluge za varnost, občina Nova Gorica pa mu je podelila plaketo UNZ NG 88 za uspešno delo. Pri pevskem zboru je prejel bronasto, srebrno in zlato Gallusovo značko za delovanje v zboru.

Zadnje čase je rad bil doma in se ukvarjal z vrtom, saj je imel veliko veselje z rožami in gojenjem raznih zelišč.

Njegov zadnji dom je v Stari Gori pri njegovi pokojni ženi in hčerki.

Branko Belingar

Jožef Leban

13. oktobra letos smo se na solkanskem pokopališču poslovili od Jožefa Lebana, ki smo ga v Solkanu, pa najbrž tudi drugod, poimenovali kar Jožko.

Rodil se je leta 1944 v Oseku, kjer je preživel najzgodnejša leta svojega življenja, pozneje, pa se je njegova družina preselila v Ajdovščino, kjer je Jožko obiskoval osnovno šolo in srednjo ekonomsko šolo. Študij je nadaljeval na prvi stopnji Pravne fakultete in ga leta 1969 zaključil.

Že med šolanjem je aktivno sodeloval v raznih društvih in organizacijah. Bil je član nogometnega kluba Primorje Ajdovščina, več kot 7 let je vodil Primorsko rokometno podzvezo, kasneje je bil tudi član upravnega odbora rokometnega kluba Fructal in ženskega rokometnega kluba Mlinotest Ajdovščina. In prav navdušenost za šport je botrovala temu, da se je nekaj časa ukvarjal s športnim novinarstvom.

Njegova prva zaposlitev je bila na občini v Ajdovščini, pozneje pa je opravljal pravniške posle na SGP Gorica. Leta 1999 je bil imenovan za direktorja Zavarovalnice Triglav Območne enote Nova Gorica in ta dela opravljal vse do upokojitve leta 2007.

Tudi po upokojitvi Jožko ni miroval. Aktivno je sodeloval v občinskem sindikalnem svetu, kjer je bil član številnih komisij, veliko je delal na športnem področju, več kot 25 let pa je svoj čas namenjal Turističnemu društvu Nova Gorica, kjer je bil dve leti tudi predsednik. Za uspešno delo pri razvoju turizma v Sloveniji je Jožko prejel Častni zlati znak, leta 2013 pa nagrado Mestne občine Nova Gorica za več kot 50-letno prizadevno delo na odgovornih vodilnih mestih v gospodarstvu, družbenih organizacijah, društvih, športnih klubih in v Krajevni skupnosti Solkan. Dvakrat je bil izvoljen v mestni svet Mestne občine Nova Gorica, žal ga je usoda izdala tik pred koncem drugega mandata.

Krajevno skupnost Solkan je Jožko vodil od leta 2010 do leta 2014.

Dragi Jožko,

dovoli, da te še poslednjič imenujemo predsednik. Tako smo te tudi po koncu mandata imenovali tisti, ki smo štiri leta s tabo hodili v isto smer. Za nas si bil in ostajaš predsednik.

Leta, ki smo jih preživeli s tabo, bi težko izmerili s številkami ali ovrednotili z besedami. Preprosto, bila so čudovita. Nesporazumov med nami tako rekoč ni bilo.

Četudi smo se pri delu srečevali s problemi, ki so se nam zdeli nerešljivi, smo na koncu vedno, ampak zares vedno našli rešitev, ki nas je vodila k skupnemu cilju. Po svojih najboljših močeh smo se trudili, da bi krajanom zagotovili pogoje za lepše in kvalitetnejše življenje. Vsakokrat, ko si nas pohvalil, da delamo dobro, da si zadovoljen z našim delom, smo bili ponosni, da ceniš naš trud. Za vse to se ti še enkrat iz srca zahvaljujemo. A vedi, vse to smo zmogli tudi zavoljo tebe.

Tudi po koncu mandata se naša pota niso povsem razšla. Vsako leto smo se dobivali, razpravljali o tem, kaj vse nam je uspelo v štirih letih narediti in za katere projekte nam je zmanjkalo časa. Kljub vsemu smo bili ponosni na prehojeno pot.

Pri svojem delu si bil odločen, nikoli se nisi pustil zmesti. Ko smo neko oblačno sobotno jutro zbrani v krajevni pisarni oklevali, ali naj sploh organiziramo večerno prireditev za krajevni praznik, smo te poklicali, da nam svetuješ, kaj narediti, ali naj nadaljujemo z delom ali vse skupaj odpovemo. Čez nekaj časa si se nam pridružil in nas vprašal, v čem je problem. »Praznovanje bo!« si odločil. In tako je tudi bilo. Četudi je zvečer res začelo deževati, si nam dal vedeti, da v življenju nikoli ni vredno obupati. Tvoj optimizem in življenjska energija sta bila brezmejna.

Še poslednjič se ti, dragi predsednik, zahvaljujemo za vse. Za vse bogate izkušnje, ki si jih delil z nami, za vse življenjske napotke in modrosti, za vse neprecenljivo delo, za prijateljske trenutke, ki smo jih preživeli s tabo, za vso iskrenost in neizmerno srčnost. Ostala nam je tolažba, da je bil čas, ki smo ga preživeli s tabo, dragocen čas, ki nas bo bogatil za vedno.

Nosili te bomo srcu in ohranjali v spominu.

Člani sveta KS 2010–2014

Oglasi

editor
Skupaj z vami za uspešno
spletno poslovanje
v letu, ki prihaja.
Srečno 2023!
Editor d.o.o.
Velika pot 29
5250 Solkan
t: 082-001-770
m: info@editor.si
w: www.editor.si

bs business solutions
Power your Business
www.b-s.si
Vesel Božič in
srečno Novo leto!
Preživite praznike med ljudmi, ki so vam pri srcu.
V novem letu pa vam želimo vse dobro!

Kabelska televizija Nova Gorica
Danes
SKLENI POCENI
celo leto prihrani na ceni!
★ Akcija za nove naročnike ★
ob sklenitvi kateregakoli TRIO paketa
SKLENI POCENI
plačujte le 14,99 € celo leto!
drugo leto redna cena po ceniku.
Ob vezavi 24 mesecev
Pokličite, pišite na: info@kate-wing.si
05/330 46 50 ali 080 16 32
www.kate-wing.si.
predvajaj.si
vsi športni programi na enem mestu!
SK ESPORTS
SK FIGHT
SK GOLF
SK HD
SK 1
SK 2 HD
SK 3 HD
SK 4K
SK 5
SK 6
Š 1 HD
Š 2 HD
Š 3 HD
ARENA SPORT 1
ARENA SPORT 2
ARENA SPORT 3
ARENA SPORT 4
EUROSPORT 1
EUROSPORT 2

Oglasi

Vesele božične praznike in zdravo ter uspešno
2023
30
1991 - 2021
vam želi kolektiv
SOLKAN
SITOGRAFIKA
sitosolkan@siol.net

DOMINO
sistemi
Voščimo vam vesel Božič in srečno ter uspešno leto
2023
DOMINO SISTEMI Računalniške storitve d.o.o.
Klementa Juga 7, 5250 Solkan
Tel: 05/ 333 36 70
info@domino-sistemi.si
Računalniška oprema in storitve po vaši meri

gostilna & pizzerija
ZVEZDA
Gostilna in pizzerija Zvezda
Ulica IX korpusa 65 | 5250 Solkan
Tel: +386 (0)5 996 53 97
www.gostilna-zvezda.si
info@gostilna-zvezda.si
URNIK:
Pon - pet: 9.00 - 23.00 h
Sob - ned: 11.00 - 23.00 h

2023
ELKOR
FASADNI SISTEMI
OMETI
TLAKI
MAVČNI SISTEMI
HIDROIZOLACIJA TERAS
ZUNANJA UREDITEV
TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM
VESEL BOŽIČ
& SREČNO V NOVEM LETU
BUON NATALE
& FELICE ANNO NUOVO
MERRY CHRISTMAS
& HAPPY NEW YEAR

PREVERJENA
RABLJENA VOZILA
Preverjena zgodovina vozil
Kredit ali leasing
12m
Do 12 mesečno jamstvo
Pregled po 140 kontrolnih točkah
stavanja
Preverjena rabljena vozila
Audi Service
SEAT
ŠKODA
Nova Gorica t: 05 33 84 590 · Tolmin t: 05 38 00 550
www.stavanja.si

PRISLUHNITE SVOJI NAJLJUBŠI PESMI.
ZAPLAVAJTE V PROSTRANEM MORJU.
KLEPETAJTE POZNO V NOČ.
SMEJTE SE NA GLAS. ZAPOJTE.
POKLIČITE PRIJATELJA.
Začutite energijo življenja!
Tudi letošnja novoletna donacija družbe Soške elektrarne Nova Gorica je namenjena Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica, in sicer za pomoč pri nakupu videolaringoskopa za težke intubacije, ki ga potrebujejo v urgentnem centru bolnišnice.
seng
Soške elektrarne Nova Gorica
Skupina hse
www.seng.si

Oglasi

Decembrska gledališka doživetja

MLADINSKA PREDSTAVA
Pénélope Bagieu, Larisa Javernik
NEUSTRAŠNE
Portreti neuklonljivih žensk
Režiserka Mateja Kokol
TOR 27. 12. ob 18.00
veliki oder

GOSTUJOČA PREDSTAVA
Mike Bartlett
SNEŽINKA
Božična igra o oddaljenosti in bližini
Gostuje Drama SNG Maribor
Režiser Jure Novak
TOR 27. 12. ob 20.00
mali oder

SNG NOVA GORICA
T 05 335 22 47
E blagajna@sng-ng.si
www.sng-ng.si

SILVESTRSKA PREDSTAVA
Eva Mahkovic, Tereza Gregorič
TRIDESETLETNICE
Tragikomična slika
Režiserka Tijana Zinajić

SOB 31. 12. ob 19.00
veliki oder

Predprodaja vstopnic
po znižani ceni do 23. 12.

Naj bo 2023 polno prijetnih dogodivščin!
SNG Nova Gorica

»Imamo samo to eno telo.
Imamo samo to eno življenje.
Imamo le omejeno količino časa.
Lahko in moramo ga napolniti z dogodivščinami!
Loviti sanje pomeni živeti.«
Atletinja Shalane iz Neustrašnih

LIVARNA GORICA

Solkankam in Solkancem želimo vesele božične praznike in srečno 2023!

ProClean
KEMIČNA ČISTILNICA IN PRALNICA
Cesta IX. korpusa 91a, 5250 Solkan
05 333 45 53 info@proclean.si www.proclean.si

Želimo Vam
vesele božične praznike
in
srečno novo leto!

Naj bodo prazniki iskrivi, polni veselja in radosti,
leto, ki je pred nami,
pa postlano z nepozabnimi trenutki.

Tpe elektronika d.o.o.

Razvedrilo - Obvestila

| | | |